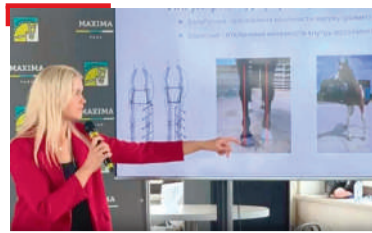

СПОРТ
Ше Юмадаър
къонгашта дІалуш
ва хъехамча

16

ДИЙНАТИЙ ДУНЕ
Хъайбай лорий говрех
йолча кхетаче дакъа
лоацаш хилар
вай мехкара студент

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ПАЛГАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№29 (12656)
Маьцхали
бутт,
8 ди, 2024 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
маьтсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хъарак»
яха орден
еннай

НАЪХА ХЪАШТАШ

Машинаца,
цІермашинаца, фецарча
кемаца лелар тоаду вай
мехка

5

БЕРИЙ ВАХАР

120 моттиг йола берий
беш хъалъеш латт
Южне

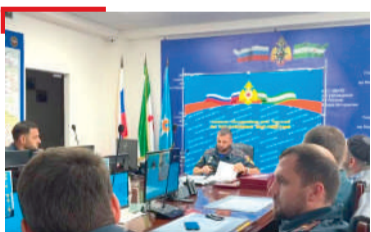
7

КЪАМИЙ БУВЗАМАШ

ПалгаЙ, Гуржий
мехкашкарча
кагирхошца болх
бераша бувзам
чІоагІбир

8

КХЕРАМЗЛЕ

Фецарча кемашцара
хатар хилча, фу де деза
гойташ хилар МЧС

11

КХЕТАМ ЛАКХБАР

«Хъалхарчар ха» яха
смена йистеяьлар
республике

13

www.serdalo.ru | vk.com/gserdalo | @gserdalo | Дзен сердало

Даьй наькъаш

Дунен Хъалхарча тІема турпалхой
дагалувц мехко

3

Къаман яхь

Мерзача
вахара чам

2

Тема
доакъашхой
денал хьагойт
бахархошта
гойтамафильмо

Султиганъкъан Йоакъап

Даьхен гьулакха аравалара тIахьехаш, ший лоIаме тIема декхараш такхарах йолча гойтамафильмо хьагойт бахархошта тIема операцен юкье дакъа лоацаш барий майрал, денал, Даьхенцара яхь. Из хоам «Сердалога» бир мехкарча миннацера.

«Фильмо хьагойт, тахан Россее деррига къамаш цьхана ураэтта, Даьхен гьулакх лорадеш долга, Росси вай массане юкьара цIа долга», - йоах хоамо.

Бикъбеннача тIема юкье, Россее тайп-тайпарча къамий бIухоша ламаз деш, шоашта хьалхашка латта декхараш дизза кхоачашделга хьагойт даьккхача кинос.

Тема
доакъашхочун
дезала хьашташ
кхоачашде
оарцагIбаьлар
вай мехка

Гаьгенаькъан Мартина

Украинера тIема операци йолаелча денз, Даьхе лорае араваьннача Мархенаькъан Беслана цIагIарбарий хьашташ кхоачашде бахар «Даьхен Лорбой» яхача ганза моттигерча филиала болхлой. Из хоам «Сердалога» бир цигара.

«Эггара чIоагIагIа царна карарча хана эшаш дола гьулакх, ток чуйиллар кхоачашдеш, баьккар гIо де бахараш. БIухочун нанас Iашата дехар дир; никъ билле, наькъашкара гIармаш оттаяйта шоашта, аьнна.

Царна мел эшача хIаман тIехьа новкъостал дир филиала доакъашхоша», - йоах тхога кхачача хоамо.

Белгалде деза, Мархенаькъан Беслана тIема аренашка майрал гойтарах, «Денал хиларах» яха майдилг еннилга. ТIема юкье лозававар из, бакьда, ше меттавоагIаше, юха тIем тIа отта лайра цунна.

Мерзача вахара чам

Шоай йизза моттиг хьалоацаш ба, тIема операцен ветеранаш

Гаьгенаькъан Мартина

Ше сецачара дIадолалу вахар, оолаш да вайна юкье, дукхача хана денз. Тайп-тайпарча ханашка кхерамах ца къахкаш, деналца, майралца Даьхен гьулакх лорадеш, лаьттаб сийдола къонгаш, мехкарий.

Боккхача тIема аренашка моастагIа вохавеш лаьттарех дувцаш, хьалкхедаьд вай. Тахан, Даьхен гьулакха ураовтта безача хана, майрара дIахьалхабувл цох дог лозараш, цун сий лакха леладераш. ТIема операцен юкье латташ бола вай къаман дуккха къонгаш лоархIамеча сийлен совгIаташца белгалбаьб.

ХIаьта, цар шоашта хьалхашка лоаттаду декхар ма хулла дукхагIа орденаш, майдилгаш яхарца дувзаденна дац, цар декхар - эздийча оагIорахьа вай къам дIадовзийташ; Даьхен гьулакх, сий лорадар да! ДагадоагIий шоана, Твардовски Александра язъяьча поэма турпал волча Теркин Василе дешаш:

«Са новкъостий, со кура вац,
Сов гаьна хьежаш,
са оамал яц,
Сенна еза сона орден?» - ях аз,

Майдилг яларах хургьяц сона вас».

Хала никъ текхачул тIехьагIа, аьттонга мишта кхача йиш я хьагойт Н. Беслана вахара деноша.

БукьтIехк кагьяьй, хьоа оагабаьб, аьнна, кулгаш Iохийца Iоховргварех вац из саг. ЦIавенача дийнахьа денз; дукха, беркате хургдола гьулакхаш де кхийнад цун. 31 шу даьннача Беслана дика кхетаду, дешар сага вахаре мел эшаш, керттара моттиг дIалоацаш да. Цудухьа, ший

дегIа хьал цьхьа кIеззига тоадала доладелча, «паччахьалкхен моттигашка доал дар» яхача оагIон магистратуре эттар из.

Тахан Даьхен гьулакха арабаьнна лелараш а бицбац цо. Лозабача бIухошта, де доацаш байнарий дезалашта новкъостал лоаттаду цо, ше санна болча тIема доакъашхоша цьхана. Вахаре цьхьацц моттигаш хьалаьца, дIахо болх дIабахьа гIерт тIема ветеранаш. Тайп-тайпарча дешара моттигашка кагирхошца кхетаченаш еш, царца болх дIакхачьар дикка пайда беш хул.

«Вахара наькъаш тIа дайзараш дувцаш гучадоал, мел чам болаш довза гIерт бераш уж хIамаш. Шоашта хетар цар дувцаш хилча, бокъонца низ тIакхет дIахо а царца къахьеге. Цьхьаболча боккхагIа болча дешархоша дувц, Iаьдала балха этта, Даьхе лораеш баха ловш хиларах. Цар дог ураоттадеш, нийсагIдар хьалхадоккхаш хила деза вай, хIана аьлча кхоана цар шоай баламашца лораергья вай Даьхе, къаман яхь,

сий», - дувц Беслана.

Массахана спортаца бувзам болаш хиннав Дошхьокхалой Iумар. «Даьхен Лорбой» яхача ганза филиало дIайихьача цьхьан яхь дуккхача берий дегашка лаьттар кхоачашдир. Тем тIара шозлагIа цIавеча, къахьеге лаьрхIар цо тIателла, хIаьта из пайда беш хилар.

Массехк бетта болх бича, Iадсаькх деттарах йола керда спорта клуб хьайийллар вай мехка. Дуккхача наха доккха совгIат хилар цох. Цьхьаболча наха вIалла уйла а яц, мел халонаш, Iазап текхад цу наха тIема аренашка, вахар хьаьдча тIема новкъостех мел бийлах уж...

Дуккхача халонех чакхбаьнна, дукхача дикача новкъостех къаьста, вахарах дог ца эккхаш, дIахо къахьеге, цьхьацц пайданедараш кхолла гIерт уж. Даьхен гьулакха, хьем ца беш, арабийннача наха дика бовз сатем болча, мерзача вахара чам. Царна санна вайна цIаккха а бовзаргбац из!

Сийлахь-боккхача тIема юкье лаьттараш бицбац вай кагирхоша

Гаьгенаькъан Мартина

1941-1945-ча шерашка лаьттача тIема юкье дакъа лоацаш хиннача вай бIухой цIераш йицъяц кагирхоша. Мехкарча кагирхой кхетачений ЦIен болхло волча Палменаькъан Сайт-Мухьмада «Дийна каьхаташ» яха проект йолаяьй вайцига. Кхувш латтача тIехьенна шоай даьша тIема юкье гойта майрал, денал доьвзаргдолаш, дIахьош болх ба из.

«БIухой хиннача цIен нахага хьадувцийташ, тIема истори доьвийташ дола каьхаташ яздергда кагирхоша. Кьонача режиссера, сценаристаша 20 гойтарафильм вIашагIдолларгда», - йоах тхога кхачача хоамо.

Къаман тIема истори доьвзаргдолаш, интернета оагIонашка

гIолла дIа-хьа доаржадергда уж фильмаш.

«ДIадахача бIаьшерен эггара боккхагIа болча тIемо миллионаш наьха вахар дIадихьад, царна юкье хиннав вай къа-

ман майра къонгаш. ТIема аренашка моастагIа вохавеш, вай лаьтгаш тIара араваоккхаш, цар текха хало йицье бокъо яц цьхьанне! Дуне мел латт даха дезаш истори да из! «Дийна каь-

хаташ» яхача проектага гIолла, деналах бизза хиннача даьй истори доьвзарал совгIа, шоай начал гойта а аьттув хургба кьонабарий», - белгалдир Сайт-Мухьмада.

Дега майрал, денал

Дунен Хьалхарча тѐма турпалхой дагалувц мехко

Газданаькъан Ахмад

1914-1918-ча шерашка лаьт-тача Хьалхарча дунен тѐма тѐла, байна Россе майра бѐухой дагалоацаш ба тахан мехка. 2012-ча шера Іан хьалхарча бетта ханорга юкъедихьар из ди. 1,6 млн совгІа болча эпсараша, бѐухоша шоай синош Іодаьхкар тѐма аренашка. Царна юкъе кѐезига хинна-бац вай къаман деналах, майралах бизза бола къонгаш.

«Архиверча болхлоша, краеведаша, цу тѐм тѐла хиннача эпсараша, бѐухоша дувцачох, Кавказерча Туземни говрий дивизена юкъе тѐом беш 1500 совгІа гІалгІа хиннав. Цаккха а вай дегашта бицбала йиш ярех бац къаман деналах бизза хинна къонгаш: инарал-майор Малсагананькъан С., Бекбузарананькъан С., Укурананькъан Т., Налгананькъан Э.; полковник хинна Котананькъан А., Совтананькъан М., Хантигананькъан Я., Далгананькъан К., иштта кхыбараш. Тѐма сийлен лакхача лагІа тѐла баьнаб царех дукхагІбараш, бизза Георгиевски кавалераш хиннараш ба. Лакха майрал гойташ, тѐма аренашка вахар хаьдад вай сийдолча къонгий», - дийцар республикерча Іилматохкама института болхлоша.

Бувцаш бола дунен тѐом, 110 шу хьалха, боккха къовсам хинна дѐагтар, 59 паччахьалкхенах 38 паччахьалкхе шийна юкъеозаш. 1915-ча шера гучаювла йолаелар Россе бѐухой дѐабехка йоахка моттигаш. Еригача Россе бѐухой каш хьадийллар цу хана Москве. Бакъда, 1917-ча шера революци хинначул тѐхьагІа, Хьалхарча дунен тѐмах кѐезигагІа дувца болабелар. 30-ча шерашка бѐухой дѐабехка боахкача моттиге Іаьдало парк йир.

Дѐадахача бѐаьшерен 90-ча шерашка дѐаяхача ханаца дувзадена истори иштта лерхІам болаш дацар, бѐухой каш хиннача доазон тѐла тахан го йиш я тѐма турпалашта лаьрхІа йоккха парк. Бейнача Россе бѐухошта лаьрхІа Россе, доазол арахьа 20 совгІа сийленгаш, мемориалаш да. Вай мехка а да иштта дола сийленгаш.

Еригача Кавказе цѐихеза хинна вай къаман майра къонгаш дагалацар вайх хІаране декхар да. Тамашийна денал цу тѐма аренашка гойта нах ба уж. 1914-ча шера вѐашагІелла хиннача Акха Дивизи оалаш хиннача Кавказерча туземни дошлой дивизен юкъе лакха майрал гойташ тѐом беш хиннай ГІалгІай дошлой полк. Дунен хьалхарча тѐма юкъе цѐихеза болаш, тѐма лакха совгІаташ луш белгалбаьнна хиннаб царна юкъера дуккхабараш.

ГІалгІай къаман къонгаш Даьхен гІулакха ураовтта масахана кийча болга дѐагойташ; бѐухой, эпсараш, инаралаш хиннаб дивизен юкъе. ГІалгІай дошлой полках лаьца цу ханашка а тахан а дукха яздаьд, яздеш латт. 1916-ча шера ахкан хьалхарча бетта 15-ча дийнахьа Езержаны яхача юрта дѐатѐагІа Брусиловски тѐма юкъе къаьстта чѐагІа белгалгъялар гІалгІай полк. Іилматохкама института телеграм-оагІон тѐла язду цу тѐмах: Кавказера бѐухой юкъе хиннача 3-ча тоабан хьалхале лелаеш хиннача инарал-майор волча Гагарин Александр тѐадиллар тоабан юкъерча Кавказерча бѐухошца Езержаны хьаяккха, аьнна. Аьлано лаьрхІар, моастагІчун дагадоацача хана гІалгІай полк цига чухахка.

15-ча дийнахьа нийсса кхо

сахьат дийнахьа даьлча. керда амар делар. ГІалгІай юкъе чухьалх германцаш бохабе, черсий - аьрда оагІорахьара, Грушка яха юрт йолчахьара чухьалхаргба гІалгІашта гІю деш. Тебба тѐабаха, вѐалла дагадоацача хана, боккхача низаца чухьелхар бѐухой, духьала латта германцаш бохабе. Ара боад этгача а латташ бар тѐом. Деналца латаш, вахар хьадар цига Базоркананькъан Крамсолта, 3-ча тоабан штабс-ротмистр хинна Борананькъан Султанбик лозавир, иштта човнаш еш лозавир 19 говрбаьри, 18 гІалгІачун вахар хаьдар, цу дийнахьа этгача довна юкъе. «Цаккха а йиц ма луйла майрача бѐухой цѐераш», - яздыр ший амара кІалха дивизен хьалха лаьтгача инарал-лейтенанта аьлано Багратион Дмитре.

Дунен Хьалхарча тѐма юкъе цѐихеза хилар гІалгІай бѐухоша, деналах ца боаш, Іоажалах ца кхераш, гойта турпалал. Краснов П. яхача инарала язбаьча «1914-ча шерарча тѐма эрсий дошлой 12 сий-

дола гІулакх» яхача балха тѐа дувц, цига гойтача майралах. Тахан вай массане дагалоатгаде дезаш, доаккхал де дезаш хлама да из! Къаман сийдола цѐи лораеш, массайолча моттигашка шоай денал гойташ, лаьтгача къонгий цѐераш боча лелае еза вай.

Сийлахьча Россе исторе доккха, лоархІаме дакъа дѐалаьцад вай. Массаз тѐма аренашка белгала болаш, цхьаккха хламах ца кхераш, моастагІа вохавеш хьабаьхкаб вай сийдола къонгаш. Тѐхьений тѐхьенга дувцаш, лораде дезаш истори да из. Даьхен гІулакха иштта латтарах хам бе бе за вай! Вайга массанега кхоачаш декхар да, цар сийдола цѐераш дагалоатгаяр.

Тѐхьенгара тѐхьенга кхоачаш, вай къаман юкъе чѐагІенна латт Даьхенцара яхь, сий лорадеш ба тахан Донбассерча тѐма операцен доакъашхой. Цхьа дезал хинна дѐагІа, наьха моаршо лораеш, лакха майрал, денал гойташ ба Россе бѐухой.

Довнаш дѐадоахача комиссе балха, лакха мах оттабир

Султигананькъан Йоакъап

2024 шу дѐадоладелча денз, тайп-тайпарча бахьанаша хьалхьодаь наха юкъера 34 дов дѐадоаккхаш къахьийгар цу мугІарерча комиссе. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Вай къоаной хьаькъало, дийша нах лоархІаш хиларо, нах шоайла барт болаш баха ловш хиларо хьадаь доккха дика да из», - белгалдир вай Мехкадас цу оагІонцарча балхах дувцаш.

Цар дукха къахьегарех, шоайла кулге бахе, дѐаболх вай къаман нах. Иштта республикан кулгалхочо хьоахадир, дуккхача хана денз вай къаман юкъе латтача пхьа лехаро хатар кхы а чѐагІагІа доаржаделга, нах кхы а чѐагІагІа халача хьале оттабелга. Келаматананькъан Махьмуд-Іаьлас белгалдаьчох, барт, безам, цхьаоагІо йола вахар кхоллаш хила дѐза вай дерригаш.

Доккхий довнаш, пхьенаш юкъе латта нах вѐаший кьинтѐрабаха гѐрташ, дукха къахьег къамах дог лазараша.

Тийшача балхах 29,5 эзар сом даьккхад вай мехкахочунгара

Султигананькъан Йоакъап

Балха оттавергва аьнна оапаш бийца, вай мехкахочунгара 30 эзар сом гаргга ахча дихьа зуламхой лоаш я полици. Из хоам «Сердалога» бир Іаьдала болхлоша.

«Наьсарерча полицега латкъа венача вахархочо дийцачох, малашб ца ховча интернечерча наха мехкадаьтта доаккхача моттиге балха отта гІо дергда аьнна оапаш бийца; 29,5 эзар сом ахча даьккхад цунгара. Ахча карахьача зуламхой, кхы бувзаме ца боалаш, къайлабаьннаб», - йоах хоам.

Іаьдала болхлоша хІарадена къахьегаш, лоаш латтарашта ІотІакхийтар керда зуламхой. Цхьацабараша Іаьдала хьакорабой шоашта доагІа таІазар дѐазц, цхьацабараш даггара лоаш латт.

МВД болхлоша кхайкадеш латт; боккъал а ма дувла малашб цаховрашца бувзаме, ма хила селлара уйла ца еш, яхаш. Интернете гІолла тешаме къамал дувцача бовзаш боацача нахага шоай карта номераш дѐа ма ювца, фийла хила, лорале зуламхоех боккъал а!

Тѐма доакъашхой дезалашца, экскурси дѐайихьар «Даьхен Лорбой» яхача ганзо

Гаьгенаькъан Марина

«Кхетам» яхача оагІоно, «Даьхен Лорбой» яхача ганза моттигерча филиало «Даьхен гІулакха латт со» яха проект йоаржаеш, лалахарча республике экскурси дѐайихьар, тѐма доакъашхой дезалашца. Из хоам «Сердалога» бир цу гІулакха хьалхалаттараша.

«Хирий мехкарча тѐма исторен музее хьожаш хилар тѐма доакъашхой гаргара бераш. Гизель яхача юрта тѐма хана лаьттар довзийташ, вай бѐухоша гойтача майралах дийцар берашта. Бѐухой тѐма никъ бовзаш, тѐма ханашкарча хламашка хьежаш, ха

дѐайихьар цар», - йоах тхога бенача хоам.

Иштта берий аьттув хилар аэроклубе баха, тѐма

лѐтчик хиннача Козырев Русланаца къамаьл де. Авиацие майора ший балхацара дукха тамашийна хламаш

дийцар берашта, хьехар дир, массахана спортаца бувзам лелабеш хила, аьнна.

4 ТИЕМА ІАЛАШО

Дешареи Илмани гѳулакхех йолча Министерстве, нах тІаийбеш ди хилар

Газданакъбан Ахьмад

Дешареи Илмани гѳулакхех йолча Министерствонна хьалха латта Цьхьорой Ахьмад-Башир, бахархой тІаийбеш хилар. Иштта цига дакъа лоацаш бар дешарца ювзаеннача моттигашкара болхлой. Из хоам «Сердалога» бир министерствера.

«Балжа оттара тІехьа новкъостал дехаш, берий бешаца дувзаденаарех дувцаш, бар бахархой. Иштта цига дийцар, бойлахьа дисаца берашта чуле фусам яларах», - хоам бу тха газетага.

Бахархоша тІа мел денача хаттарашка дикка ладийгІа, цар хьашташ кхоачашдара тІехьа, ца говш, болх дІахьоргба, аьнна; тешам белар Цьхьорой Ахьмад-Башира. Терко ца еш дутаргдац цьхьаккха дехар.

Депутата Мейренакъбан Исламеи гѳо деча «Основа» яхача моттигой СВО Донецкерча бѳухошта кхача бихьар

Курскенакъбан ИбрахИм

Шолжа-Шахьарерча депутатий совета кулгалхочун гІонча волча Мейренакъбан Ислама, «Основа» яхача гѳо деш йолча моттигаца Донецке тІема операциен юкъе дакъа лоацаш болча бѳухошта новкъо-

стал дахьийтар. Укх накъа кхача, моастагІчун хоалургбоацаш хьулабеш дола цхаралаш тІадола машин Донецке латгача 87-ча полке кхоачаргьа.

Шахьара депутатий советагара, эггара дукхагІа эшаш йола хІамаш йихьар

цига: бе-бе ишк, чай, шекар, даьтта, иштта кхьйола хІара денна эшаш йола хІамаш. 87-ча полка бѳухоша доккха баркал аьлар вай мехкахошта, шоашка хьожаш хиларах.

«ХІара посылко хьахойт тхона, вай къаман наха тхоаш дагадоахкилга, гѳо де кийча болга. Тахан дерри-

гаш а Даьхен гѳулакха латташ да вай, хІаьта вІаший бувзам хиларо бѳухой дог ураоттаду!» - белгалдир цар.

Хьоахаде деза, дІабахача бетта Мейренакъбан Ислама, «Основа» яхача гѳо деш йолча моттигаца Краснодарера хІамаш яхьийталга Крыме латгача вай бѳухошта.

ЛоархІамеча яхьашка котало яьккхар вай мехкахочо

Гаьгенакъбан Марина

«Вожатей лига» яхача, ерригача Россе дІахьош йолча лоархІамеча яхьашка котало яьккхар вай мехкарча ишколан кулгалхочун гІончас. Из хоам «Сердалога» бир «Берий лелар» яхача проекта зарбан болх лелабераша.

«Москве дІахьоча яхьашка шоай мохк дІахьокха аьттув хургболаш, хеттарашта а дкхарашта а жоп луча дакъа льяцар хьехархоша, сурташца ду хоамаш кхоллаш болх гойтар, иштта кхьдола тайп-тайпара декхараш кхоачашде дезаш хилар видеокхетаче гІолла.

300 лакха говзал йолча болхлочоа юкъе нийсьелар Наьсарерча № 14 йолча ишколан болхло йола Кхоартой Фатима», - йоах хоам. Москверча кхетаче балхаца эшараш дІа-хьа эцаш, кердадараш Іомадеш хилар уж.

«Чухьара туризм йоаржар» яхача темах дийцар республике

Гаьгенакъбан Марина

«Чухьара туризм йоаржар» яхача темах льяца, дийцар вай мехка. «Магас-2024» яхача дерригача къамашта юкъерча кхетачен доакъашхоша дийцар туризмаца дувзаденача кертттердарех, гІалгІай мехкара моттигаш йовза тІалаттараш кхы

а дукхагІа хурболаш малагІа болх дІабахьа беа. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Вай мехкарча туризмаца дувзаденаараш довзийтар таьрахьий гѳулакх доаржадараш йолча академе дІаийхьача кхетачен спикер волча Іарчакханакъбан Мусас. ГІалгІайченна туристаш

тІалаттара бахьанаш белгалдир цо.

Эггара хьалхарча мугІаре латт «Іарамхи» яхача курорттера бассейн. Россе тайп-тайпарча мехкашкарча наьк дечар кийчо ю цига массаза.

ШоллагІа моттиге отт гувнаш тІа урагІухарий лагерь Кязи. Кхераме лоархІаш дола гѳулакхаш леладараш юхасув-

цаш йола моттиг я из.

КхоалагІа моттиг дІалаьцар маунтибайк яхача къонача спорта оагІоно - халача наькъашка гІолла иштта ци йола лиспед хехкаро», - дийцар кхетаче дІахьоча гѳо деш хиннача Евкуранакъбан Шамало. Гетгара пайдане хила тарлуш йола массехк проект йовзийтар кагирхоша цу кхетаче.

Интернете Гюлла нах Техабу зуламхо лохаш я полици

Султиганькъан Йоакъап

«Ватсапе» гюлла 45 000 сома Техавир Наьсарера вахархо зуламхоша. Из хоам «Сердалога» бир Таьдала болхлоша.

«Наьсарерча полице болхлошка латкъа венача сага дийцадох, «Ватсапе» гюлла 45 000 сом ахча да шийна, аьнна, воззача сагагара хоам бенаб цунга. Ахча дIатIадахийта деза номер Тоязъь хиннай зуламхоша. Ахча дIатIатессачул тIехьагIа, шийна воззача сагага телефон техача мара гучадаьннадац, зуламхой цун «Ватсап» йохая чубаьннилга, ахча дехаш хоам цар дуккxанхьа дIа-хьа ахийталга», - йоах хоамо.

Геттара халача хьале оттарах, чIоагIа сиха ахча эш сонa, аьнна, Техавав из зуламхочо. Массанена ховш да, цу тайпара зулам чIоагIа даяржалга, цудухьа деррига техкачул тIехьагIа мара, ахча дIатIа ма ахийта, яхаш, хьалхадох МВД болхлоша. Фийла хила, лорале интернети гюлла баьржача тийшача баллах! Нагахьа шоашта тийшаболх хиннабале, Талаьмате чехка дIадаха деза полице болхлой болча. Иштта бола зуламхой сиха хьалаха аьттув балац, бакьда, хана йIоахала хьакорабь, шоашта доагIа таIазар дIаэцаргда цар.

Машинаца, цIермашинаца, фецарча кемаца лелар тоаду вай мехка

Султиганькъан Йоакъап

Вай мехкарча машинашца, цIермашинашца, фецарча кемашца дIа-юха ахар лакхача боараме хилийта гIерташ, боккxа болх дIакхухь мехка хьалхалаттараша. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Халкъашта юкьера аэропорт хилар кхо шу хьалха вайцигарча «Магасах». Цо белгалду цигара болх дикача оагIорахьа хувцабеннилга, кхерамзлен хьал лакха долга», - аьлар мехкадас Келаматанькъан Махьмуд-Таблас, цу оагIонцарча кертерчарех дувцаш. «Транспорт» яхача къаман

проектага гюлла вай аэропорт дика тоаяйтар дехаш, РФ пачахьалкхен кулгалхочун заместителгара Новак Александрагара гю дийхар республикан хьалхалаттараша.

ХIаьта цо массаза санна новкъостал дир. Цу оагIонцара болх ма хулла тоабара тIехьа, Нохчий мехкарча РЖД

«Наьсаре-Шолжа-ГIала» яха цIермашинникь хьабелларгболаш чIоагIо яьй республико.

Моттигашкарча бахархошта чIоагIа паргIато луш хургба из никь. Наькъашца дувзаденнараш ма мога тоадеш, доккхий хувцамаш юкьекхувлаш латт вай мехка.

Илдарха-ГIалий тIа къахьегаме шоатта дIахьоргда

Султиганькъан Йоакъап

ХьатIадоагIача салоIача деношка, къахьегаме шоатта дIадахьа лаьрхIад Илдарха-ГIалий тIарча мэре болхлоша.

«Хьамсара, шахьара бахархой! Укх бетта 3-ча дийнахьа шахьаре дIахьоргда къахьегаме шоатта. Экологен хьал тоадара тIехьа дIахьош долча цу беркате ча гIулакxа юкье, дакъа лаца арабовлар дех бахархошка, балха моттигашкарча къахьегамхошка. Шахьара мэре наIарга иттлагIох ах сахьат даьлча, вIашагIкхетаргба Таламах дог лазаш арабаьннараш», - йоах хоамо.

Шоашца лоалахой, гаргара нах, бовзараш, безараш арабахара тIахьех шахьара бахархой. Вайна массанена ховш да-кx, къахьегаме шоатта дIадихьачул тIехьагIа мел сийрда, хоза, цIена хул гонахьа.

Дала хьаденна беркате Талам лорадара тIехьа ураовтта вай!

Ший болх лакхача боараме дIахьош я «Даьхен Лорбой» яха ганз

Гаьгенаькъан Мартина

Лакхача боараме шоай декхараш кхоачашдеш ба, вай мехкарча «Даьхен Лорбой» яхача ганза филиала викалаш. Духьал цхьан шера 1840 сага дехараш кхоачашдеш, болх дIабихьаб цар. Из хоам «Сер-

далога» бир цу моттигера.

«Украинера тIема операци йолаеннача дийнахьа денз, 20 тайпара новкъостал тIема доакъашхой дезалашта лоаттадеш болх дIаболабир мехко. Ганза тоабо дарба де гю дир 103 сага, 69 вахархочо курорте

ваха шоай дегIа могашал тоайир», - йоах тхога кxаьчача хоамо. 338 бIухочоа, цар цIагIарбарашта психологически оагIонцара новкъостал дир, юридически оагIонца дувзаденнараш нийсе аьттув хилар 27 дазала.

Цул совгIа, 425 бIухочоа, цар

гаргарча наха лаьттан доакъош декъаш, мехкарча 60 вахархочоа ЖКХ дувзаденнараш аттачхьа доахаш, гю даьд.

Ганза къахьегамхошка гюлла балха эттав 18 саг, хIаьта 26 сага деша а керда балха говзал Юмае а вIаштIехьадаьлар.

6

ДИКАЧА НАХАХ

Кхолламо дакъа денна журналист

«Сердало» газета хьинар долча болхлодох

Гарчакханаькъан Сали

Газета редакце болх беш вола саг дуккха хлама ховш, массе оагIорахьара дегIавенна хила веза. Йовза еза публицистикан жанраш, метта а йоазонна а говза хила веза, сурт дуккха ховш хила веза, ханнахьа газета эшаш дола йоазув тIадахьаш, массахана из лоттадеш хила веза. Уж вIалла хиланза яргIоаца, эггара кIезигагIа йола журналиста белгалонаш я. ВIалла шеко а йоацаш, уж оамалаш ший дегIах а балхах а йоакхаш ва «Сердало» газета керттерча редактора эрсий меттах вола заместитель Султиганаькъан Йоакъап. Дуккха ха я цо къаман керттерча газета тоабанца къахьеге, нийсагIа аьлча 25 шу да. Цу юкьа ялх керттерча редактор хувцавеннав. Йоакъапа болх баьб Озанаькъан Мурадаца, СапарIаланаькъан Гумараца, БIарахой Мухьмадаца, Шаденаькъан Хьусенаца, Патанаькъан Йоакъапаца, карарча хана къахьеге Курскенаькъан Хадижатаца. Керттера хьакимаш хувцалой а, ший гIанд сага дIадала дага вац редактора заместитель.

Султиганаькъан Сулумбика Йоакъап ваь хиннав 1963 шера саькура бетта 24-ча дийнахьа Казахстан столице Алма-Ате. Беррига нах цIабоагIача хана, шоай Даьймехка бовла дуккха сухал беш ца хинначох тара ба цар дезал. Из ваьча хана а, пхи шу даьнна хиннад гIалгIашта хьалха шоаш баьхача моттигашка цIабаха мукьабенна. ХIаьта из Шолжа-ГIалий тIа эггара хьалха ишколе ваха 1971 шу теркалдича, цар 14 шу кхы а даьккхад хьамсара лавьта ца гуш. Цу шера вахав Йоакъап меттаоттаь дикка ха йолча Нохч-ГIалгIай АССР столицерча №26 йолча ишколе. КIезига тIехьависано вахача санна а хеталу из, хIана аьлча хьалхарча классе водача хана, 8 шу даьнна хиннав кIаьнк. Ишколе, ховш ма хиллара, цу хана 10 шу даккха дезар, цудухьа дийша валара тешал деш дола аттестат цо хьаэц 1981-ча шера.

Оалаш ма хиллара, цу сахьате кхоачашхилац хьона мел хетар, кIезиг-кIезига йоаккхаш вода саг моллагIа лакхаленга. Иштта хиннад цун вахаре а. Цкъарчоа халонаш ла а йийзай, дикача балхаш тIарча нахах хьеге а вийзав. Амма дикача хIаманга кхача йиш йолаш ва моллагIа саг, нагахьа санна цунна из чоагIа ловш а цунга кхача гIерташ къахьегаш а хуле. ЗIамига волча хана денз, къахьеге Iема вар из. Вешта, из хьаваьнна овла а бар къахьеге нахах латташ. Наьсаре тхона дуккха гаьна воацаш вахар, тхо даьхача купан тIа дика вовзаш хинна Баркинхой Гадо яхаш саг. ЗIамига

волча заман чухьа денз, из гуш, вовзаш хьалкхийнавар со. Говр-ворда леладеш, къавеннача хана а уралатташ ворда хохакхаш, кадай воккха саг вар Гадо. Цул совгIа, лавьтанца къахьегаш а цунца чам болаш а вар, наха а гIо дора цо ший говр-вордаца ялат, йол, гIадам, ча чудахьача гуйран хана. Аз вувцаш вола Гадо журналиста Султиганаькъан Йоакъапа наьна-да вар. Цох хьаььнна тIехье хьаькьал долаш, дийша яр. ХIаьта цун воI Хаматхан Шолжа-ГIалий тIарча М. Д. Миллионщикова цIерагIча мехкадаьттан институте хьехаш а мехка юкье вовзаш а саг вар. Цудухьа ва Йоакъап а иштта. ГIалгIай кица да-кх «Буц ший овлан тIара йоагIа» яхаш. Из, вIалла шеко йоацаш, ала йиш я газета болхлодох.

«Сердало» кхачалехь, дикка къахьеге дийзад цун тайп-тайпарча моттигашка. 1981-1983 шерашка болх баьб республикерча «Ростекстильторга» мухь тIаботташ волча сага дарже волаш. Цигара эскаре амал де вода. ЗIамига саг ший декхар дIалуш хиннав Забайкальски тIема куран тIа, ракеташ лелаеца бIена юкье волаш. ДIахо къахьеге дийзад Шолжа-ГIалий тIарча ПАП-1 оалача автотранспортни моттиге. Цига нах кхувлача автобуса тIа а цул тIехьагIа автослесарь, машений кузоваш тоаеш вола пхьар волаш къахьийгад. Таханарча вай вахаре чоагIа эшаш говзалаш я-кх цо цига Юмаь хиннараш. Машин лалла а тоае а хар лоархIаме да автомобилаш нахал дуккхагIа хьаьржача заман чухьа. 1986 шера Нохч-ГIалгIай гишлошьяра урхалленна чуйоагIача Спец-

МУ кхоалагIча разрядах вола асфальт Iобуллар волаш ха яккхай. Iай билла йиш мичай бувчача тайпара никь, екьа йолча хана мара. ХIаьта екьа а йIайха а йолча хана, цу тайпара къахьегам Дала тега хала хул. Маьлха йIовхало а бIайхача асфальта тIара хьалгIеттача Iанаро а даим хьогол лоаттаю дегIаца, балха сунт дегт, цIока доагаду. Лоаца аьлча, хала болх ба наькъаш дехкача сагабар; амма эшаш а из беча сага боккха маьл хургболаш а ба. Цигара зIамига саг кхоач ший дас Сулумбика болх беча «Росмясомолторга» хладокомбинате. Укхача цун вахаре нийсьенна хинна цхьа моттиг дагайох сонна. Йоакъап зIамига волча хана денз, сурташ дехкаш а из гIулакх чоагIа дезаденна а хиннав. Из дIахайнача дас аьннад:

- Хьадал, кIаьнк, хьай сурташ, тхо долча балха ва Василий яхаш цхьа суртанча, цунга дIахьокхаргдар аз, цо фу оал хьажа. Хьо а дIава веза соца.

Сурташ а ийца, даьца вода Йоакъап хладокомбината юхе дIакхачача, хьалтега доалла В. И. Ленина сурт дайнад кьонача художника. Шийна тара хиннавац дунен къахьегамхой класса баьчча, говза дилла хиннадац сурт. Из бIаргадайча, кIаьнка хьаьтгад даьга:

- Малав цу сурта тIара вар?
- Ленин ва-кх, - аьннад Сулумбика.

- Из-м вац Ленин, - цецваьннавоI. - Малав из сурт диллар?

- Тха Василий ва-кх, - хезад Йоакъапа.

- Са сурташ цунга ма хьокхалахь, - аьнна, ший кхоллама балхаш дахьаш, чувена хиннав

кхувш воагIа суртанча.

ХIанз а каст-каста сурташ дехк цо, бакьда уж берий ловзарг дац, цIенхашта балхаш да. Цо ше яхачох, тахан уж доазол арахьарча наьха гулламашка а да. Укх деношка машинаца цунна сурташ дехкаш дола кIадаш, басараш, гермеш яхьаш нах баьхкабар, цо болх беча редакце. Хетаргахьа, цар тIа цIенхаштгара хIамаш кхолла лаьрхIа ва журналист-суртанча, иштта ца хилча, дуккха ахча а денна уж эцаргдацар цо. Цкъаза ший йоазонцара сурт а ше дулл Йоакъапа. Цу тайпара Iалама сурт дайра сонна 2020 шера оагIой бетта 8-ча дийнахьа арадаьннача газета тIа, хоза товш дар йоазонца 2018 шера маьтсела бетта 31-ча дийнахьа арадаьннача «Сердало» тIа хиннар а. Оалхазарий, хьайбай сурташ а дика вIаштIехьадоал цун. Йоазув хоздеш дар цо дилла Iаьржача кьайга сурт. Иштта дика карагIдоал журналиста сурт хоза даккха а. Масала, 2019 шера климарса бетта 18-ча дийнахьа арадаьннача газета тIа нокхармоза боаллар зизан тIара дургал эцаш, кIалха яздаьдар «Эзар шерашка денз довзар», хIаьта 1918 шера маьцхали бетта 16-ча дийнахьа арадаьннача газета тIа дар мерза шура (сгущенка) юаш доалла зунгат. Кхы а дуккха да уж, дерригаш дийца варгвац.

Литератураца а хьоашал долаш ва журналист, цо яздаьд «Дуккха йIаьха йоацача хана юкь» яха книжка. 2022 шера радаьннача цунна юкьедахац дувцараша йоазонхочун цхьаьца уйлаши. Цо язьяь цхьайола байташ хоза хет сонна. Берашта а боккхагIчарна

а хетаяь царех массехк эрсий метталара гIалгIай меттала яккхай аз. Царех цаI «Кхувсалургаш» оаш а йийшача бакьахьа хет сонна:

«Ба тха кIаьнкаш -
Кхувсалургаш,
Ботинкашта
Доахаш Iургаш.
Школе болхаш
Кхухьа форма,
Кхувсалий,
Йоах цар чIорма.
Илез, истола тIа
Ваьле,
Чукхоссалу,
Бисмал аьле.
Адам, кулгех
Техе тугаш,
Наьна сибат
Матардугаш,
Ючубожаш
Санна кхера,
Чукхоссалу
Маьнге тIера.
Кхувсабале,
Новкьа болхаш,
Цар кочамех
Хьахул тIолхаш».

Йоакъап 1990 шера деша этта хиннав Москверча паччахьалкхен историко-архивни институте, хIара денна дIа а ухаш дешаргдолаш. Бакьда, 1991-ча шера, РСФСР Паччахьалкхенни комитетта соцамах МГИАИ яха цун цIи РГГУ (Россе паччахьалкхен гуманитарни университет) яхачунца хувц. Цун паччахьалкхенна кулгал дара факультет йоаккх вай мехкахоцо 1995-ча шера, урхалле каьхаташца Iалашьяр яха балха говзал Юмаеш. ДIахорча дий шера «Нохчий Республикан оаз» яхача газетта корреспондент хул, иштта болх бу «Импульс», «Меттаот-

Аьттеха уралаттар Султиганаькъан Йоакъап

тар» яхача а кхыча а пачча-хьалкхен а паччахьалкхен доа-чача а газеташка. Хьафта «Сердало» из болх бе волавенна хиннав, лакхе ма аллара, 1999-ча шера. Цига волашшехь, цо кхоачашдаьд «Аргументаши факташи» - «Кьилбаседа Кавказ» яхача газета Палгьай Республике гюлла волча корреспондента декхараш, «Керда Хоамаш» («Новые Известия»), «Коммерсант» яхача а кхыча а газетий, юкьарча российский журналий шоай доалахьа воа-чача корреспондента балхаш даьд. Дукхагьа йола ха журналиста балха дьалу цо. Редакце хьачу мел доагьа эрсий мет-тала кхеллача йоазошка хьажа везаш, сайта гьа Ютгаоттадале уж деша дезаш ва кергтерча редактора гьонча, цул совгьа, корреспондентий болх в^ашт^ехьабаккха, цунна нийса лостам бала безаш ва. Ше а каст-каста язду Йоакьана. Цо дукхагьа теркам гьабохийта дешаш да бокьонаш телхаярца, кьоал дарца, наркотикий зуламца дувзадена. Иштта язду цо СВОР даьккача хоамех, Палестинерча наха деча новкьосталах, Яалам лорадарех, мехка дегьаахарах, кхыча лоархьамеча дешаех.

Цо хьегаш дола кьа зийнад вай мехкарча наха а Яаьдала болхлоша а. 2004 шера цунна енной «Палгьай Республикан культуран гьорваьнна болхло» яха цьа, 2008 шера Палгьай Республикан «Карагьаьннарах» яха орден, 2024-ча шера «Палгьай Республикан гьорваьнна журналист» яха цьа. Сийлен грамоташ тийннай цунна Мехкадас а паччахьалкхено а, 2011 шера Джабагьанакьан В. цьерагьа Палгьай Республикан журналистий Союза яхе котваьнна хиннав Султиганаькьан Йоакьан. 1994-ча шера денз, из латт Россе журналистий Союза мугьарашка. Журналиста балхах лоархьаваь ца Йеш, цо кьа-хьег ший коа-карта хоза хьалаш хьакхолла гьерташ а, болх бу лаьгтанца, цьаьца дийнаташ леладу. Йоакьан ше санна журналист я цун фусам-нана Кьоастой Яаббаса Марина, цар хоза кхийнад ши воли ши йоли: Адам, Илез, Хьава, Амина. Уж кхедеча а доккха дакьа лаьцад аьнна хет сона дас. Буро к^алхара ваьле, Юйрийна ший дезал балхашка а дешарашка а «Лада Гранта» дьабихе мара, хьавагьац из балха. Бакьда цьа гетгара доккха гьулаках ца нийсделча, ц^аккха г^ехьависац. Йоакьан а цун машин а накьайоал газете кьа-хьегача кхыча наха а.

Уж шеддола х^ама дича юхейиса ха хуле, из цо д^алу психологе, вахара а политически а дешаш тохкаш, логотерапена, сурташ дахара, футболлага хьажара а ловзара а. Цьаькха а цьа оамал я цун, бегаш дукха безаш хилар. Цунца цьа кьамаьл даь саг, юха а цунга ладувгьаш вагьа безам болаш хул. Х^анз айса бокьонца шоана вовзийтав, аьнна, хет сона тхоай балха новкьост.

120 моттиг йола берий беш хьалъеш латт Южне

Газданаькьан Ахмад

120 бер г^аэцаш, каст-та ший налараш хьаелларгьа Южнерча кердача берий бешо. Пишлон шоллагьа г^ат

ураг^хьош боахк болхлой карарча хана.

«Юртара хьал тоадарах йолча программа г^олла д^ахьош, беркате болх ба из.

Трансформатор, генератор д^аоттабаь, хий лоаттаду бешкаш д^аоттае кийчлуш ба болхлой», - дийцар «Сердало» газетата г^алгьайчен паччахьалкхе. Белгалде деза, г^ехьарча

пхе шера вай мехка 49 берий беш хьалъеш, тоаш болх д^абихьалга. Южнера берий беш ч^оагьа лоарх^аме яр цигарча бахархошта.

65% бахархой Магасерча квартирашка баха ловш ба

Султиганаькьан Йоакьан

65% вай мехкара бахархой ч^оагьа хьаг, Магасерча квартирах. Из гучадаькхар, 100 сагаца кьамаьл деш, «Сердало» газето д^абихьача балхо.

«Тахан вахаре эггара кьердаш йола моттигаш Магасе я. Цудухьа, з^ламига хинна а, цу шахьаре цьа квартира хилар боккха аьттув болаш хургдар х^ара дезала», - дийцар Эбарга-

Юртарча вахархочо.

Шин-кхаь ц^енах латта квартира кергтерча шахьаре эца аьттув хилар доккха дика да, аьнна, хет 55% бахархошта.

14% кхоачача бахархошта дика аьттув хет, квартирах ахча телаш ваха йиш хилар; х^аьта 3% наха белгалдир; иштта вахар ахча доадар да, аьнна.

20% мехкахоша дийца-чох, дуккхача шерашка ахча д^атекхаргдолаш мара, Магасе квартира эца аьттув бац цар.

Даим ток лоаттаергьйола г^ирсаш оттадергда мехкарча 80 совг^а моттиге

Султиганаькьан Йоакьан

Республикерча тайп-тайпарча моттигашка, 80 совг^а массаза ток лоаттаергьйола г^ирс оттабе лаьрх^ад. Из хоам «Сердалога» бир прокуратуран болхлоша.

«Тохкам беш д^абихьача балхо гучадаькхар, мехкарча 82 моттиге (уж я ишколаш, берий бешамаш, дарбанчеш, иштта кхьйола моттигаш), ц^аьхха ток д^айоайича, иштта хатар нийсделча, кийча долаш ток лоаттаю г^ирсаш доацил-га. Республике х^анз а кьоастадаьдац, ц^аьхха ток д^айича экономикан, экологен, вахара оаг^онашца мел зе хургда», - йоах хоам.

Уж кхоачамбоацараш юстар-дахара г^ехьа; тока, ЖКХ оаг^онцарча балха кулгалхо-

чунна, иштта кхьболча хьакимашта ма хулла сихарг^а де дезараш хьалхадаьхар республи-

керча прокуратуро. Цу балха лакха г^ахьожам беш да Яаьдал тахан.

Уфурча Хьалхарчар «Университете йоаккхача хана» доакъашхо ва вай мехкахо

Гаьгенаькъан Мартина

Уфе дIахьош йолча «Хьалхарчар болам» яхача оагIон «Университета хана юкъя» доакъашхо хилар яхьий хоржамашка чакхваьннача вай мехкарча иттлагIча класса дешархо-чох. Из хоам «Сердалога» бир «Бералла наькъаш» яхача ерригача Россе проекта зарбан болх лелабераша.

«Россера 5 000 совгIа дешархо гулвеннавар яхъашка. Котало яькхарашта юкье нийсвелар Махьмад-Хи тIарча №2 йолча ишкола дешархо.

Лакхерча дешара моттигашта чухъара болх бовзаргба ДжумалиевГIар Асланбека Уфе; культураца, спортаца ювзаенна кхетаченаш вайцига дIакхъа Йомалургва из, иштта дукха шийна наькьадаргдараш Йомадергда цу йоккхача кхетачене», - йоах хоамо.

ГIалгIай, Гуржий мехкашкарча кагирхошца болх бераша бувзам чIоагIбир

Гаьгенаькъан Мартина

«Магас»-2024» яхача кагирхой кхетачен доакъашхой хиннача цхьанкхетаре кагирхой политикахи туризмахи йолча Министерствон хьалха латгача Малсаганькъан Адама белгалдир; вай республикерча, Гуржий мехкарча кагир-

хой оагIонаша бувзам лелабергхилар. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Министерствон Даьхенцара безам чIоагIбеш кагирхой кхетарах болча оагIон хьалха латгача Хьулахой Ахьмада яхачох, Сочера дерригача дунен кагирхой фестиваль йистеяьнначул

тIехьагIа, хоза кхаь бахъаш кхат кхьаьчад царга.

Къахата тIа белгалдечох, РФ мехкашкарча хIара кагирхой гIулакхех йола министерство, ВФМ вIашагIкхетараш дIахьош, ше гIо деш хиннача мехкара бахархой беа безаш я. 2025-ча шера вай мехка кхоачаргба Гуржий мехкара хьаьший», -

йоах хоамо.

Цул совгIа, кхетачен доакъашхоша Малсаганькъан Адама хийттар: кхьийолча моттигашцара бувзам мишта дIахьу вай министерствос; кагирхой политикеи туризми вIаший хотта мишта аьттув боал, малагIа толамаш даьхад вай, ер шу доладелча денз?

Квадрокоптераш хьае Йомабегба вай дешархой

Гаьгенаькъан Мартина

Квадрокоптера проект кхолла, из вIашагIйолла Йомабегба республикерча берий технопарке вай дешархой. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Массехк ди даьлча, йолалургъа Налганькъан Муслима хьехаш йола урокаш. КIира шозза, цхьан сахьатаи ах сахьатаи 12 шергара 14 шерга кхаччалца дола бераш гIетташ дола ГIирсаш гулдеш, цар хIара оатхал дикка Йомаш хургба.

«Аэромоделирование» яхача кхетачене къонабараш проекташ кхоллаш хургда, иштта гIеттача ГIирсашца дувза мел деннарш дикка Йомадеш ха дIахьоргъа цар», - йоах хоамо.

«Орлёнке» дIайихъача кхетаче, дакъа лаьцар Хьалхарбараша

Гаьгенаькъан Мартина

ГIалгIай мехкарча викалаша дакъа лаьцар, Россе эггара йоккхагIа йолча берий салоIача моттиге дIайихъача «Хьалхарчар болам» яхача

кхетаче. Из хоам «Сердалога» бир цу оагIон болх лелабеча Налганькъан Рамзана.

«Даьхен гIулакха латгача къоначар тоабашта цхьаьца декхараш тIадехкар. Кросс-

фитах яхъаш дIайихъар вайцигарча дешархоша шоай новкъосташца.

«Фу? Мичахьа? Маца?» яха кхетама хьал гойташ йола виторина дIайихъар лагере. Театрерча балхах, литературах,

иштта кхьдарех лаьца долча хаттарашта жоп тийлар бераша, геттара чам чубенна. Тхах, гизгех хIамаш е, иштта кхьийола говзалаш Йомаш дола гойтамаш дIакхихъар лагере», - йоах тхога кхьаьчача хоамо.

Эггара дикагдар - цамогаш цахилар

Лорашка чакхбалар мишта тлаэц вай бахархоша?

Коазой Мадина

Республикера хьал тоадларга хьежжа, тоалуш латт вай унахциенон оаглон хьал а. Даггара хьальеш латт керда дарбанчеш, тайп-тайпара сага дегла хьал тохкаш йола моттигаш. Хлаьта из деррига довзаш болча нахага фу хьал да-хьогI, аьнна, хет...

Хоаттам беш, оаха тохкама болх длаьбоча хана, маанан нийсбаланзар тхона, кхалнах мара. Царца хилар тха къамаьл. Оаха хаьтгар; лор волча долхача хана фу хьал хул шуга, аьнна.

Тайп-тайпарча ханаька кхаьча кхалнах бар тхоца бувзае хиннараш. Цхьанне аьлар, вай лорашта хала ма хеталда из, бакьда сайна могадох вайцигарча дарбанчешка ца аха хьож со, хлана аьлча укхазара лораш дика хетац сона, цудухьа дарба массахана араьхьа ду аз.

Цхьабкхане дийцар, чоагIа озалуш, сайга цхьа во лазар да алар кхераш, хала тIайода со лорашта, аьнна. Хлаьта цхьан къонача йола, дог ловзаш,

аьлар: «Со-м кхерац цхьаккха хIамах. Вай лораш сона-м дика хет, майрра тIайода со царна». «Дегла лазар долаш, дарбанчешка ухаш лел-кх со карарча хана», - аьлар саббаре цхьа беркате сибат долча, юкьерча ханага кхаьчача кхалсага. - Сай болх Аллаьла дIатIабилла, Цох цхьаннех тийша йолаш, лелаш я-кх со тахан».

Вай кара из хилча-м, эггара дикагдар цамогаш ца-

хилар дар, бакьда вай кара хIамаш дац уж! Дегла могашал эшаеннаяле, шортта сабар, сатем, низ, киса диза ахча хила деза-кх хьога. Из да-кх вай кийчде дезар.

Цамогаш хиннача хIара сага никь цхьан тайпара дIаболалу. Эггара хьалха участкови терапевта тIадолх вай. Унахочунга хьеже, ладийгIе, дIахо кхыча лора, цхьайолча хана массехк лора дIатIаьхожаву цо. Цу юкье,

массайтта анализ дIачулуш, кхьйолча моттигашка чакхвоалаш, дикка го баккха беа хьа, хлаьта цу дерриг-нех шортта ахча Юдилла деза. Юххера а, из деррига кIордадийя, са кхоачаденнача сага хеталу; фу де деза ер деррига, хлаьта а юххера лергволаш хилча, аьле. А-а, ма ала-лахь! Вахаро шийдар хьагойт! Баьца мергилгах тоссалургва хьо, кхы цIаькха са даккха да-гахьа.

Программи- ровани Юмаеш хургда вай бераш

Гаьгенаькъан Марина

Итт шерал тIехдаьннача берашта лаьрхIа, Scratch яха программированех йовзийташ дола дешар дIаьхьоргда вай мехка кхаь кIира. Из хоам «Сердалога» бир «Кванториум» яхача берий паркера.

«Боккхача говзанча-ша дешархошта довзий-таргда программированех дола дуккха кердадараш. Цул совгIа, проекташ кхолла, боагIача боараме уж дIайовзийта Юмабергба уж цига», - дийцар тхога дешара моттига кулгал деча Янданаькъан Салмана.

Дешар чакхдаьккхачул тIехьагIа, сертификаташ лургда дешархошта.

Вахаре эггара дукхагIа эшаш йолча молхай мах миштаб хьожаш хилар единороссаш

Султиганаькъан Йоакъап

Магасерча аптеке йохкаш йолча, эггара дукхагIа ийеча молхай мах мишта латт таька арабаьлар «ЦаI йола Росси» яхача парте доакьашхой. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Из лоархIаме болх дIабахьа арабаьннараш бар шахьара депутатий Горсовета хьалха латта Дарсиганаькъан Хаваж-Баьхьаудин, цун гIонча ГIоандалой Ислам, ГIаьнажанаькъан Мадина», - йоах хоам.

Депутаташа теркаме лаьцараш яр наха эггара дукхагIа ийеш йола, мах лакха хила йиш йоаца молхаш. ЛоархIамечарна юкье яр антибиотикаш, пеккаш, бронхашта, пунчи кхийтача дарба де эшараш, дегеза молхаш. ТIаьхожама болх, цхьаккха кхоачамбоацараш ца нийслуш, дика чакхбаьлар.

«ДIабихьача балхо хьагойтар, аптекашкара хьал боагIача боараме латтилга», - белгалдир Дарсиганаькъан Хаваж-Баьхьаудина.

Гаьдалах лечкьаш боацаш, къахьегийта гIерт Шолжа-Шахьаре

Султиганаькъан Йоакъап

Гаьдало овттаяь бокьонаш лораш, бахархоша къахьегара тIехьа, тайп-тайпарча моттигашка гIолла болх дIаьхош хилар Шолжа-Шахьарерча экономикан гIулакхех болча оагIон болхлой. Из хоам «Сердалога» бир шахьара мэре.

«Гаьдало цу оагIонца оттаяь бокьонаш лораш боацаш, хIама хьадеш хилар харцаьдала тарлуш хилар дийцар болхлошка. Цул совгIа, из деррига белгалдаь каьхаташ дийкьар царна», - йоах хоам.

Белгалде деза, иштта бола тIаьхожам хьалха денз хьабахьаш болга, дIахойодача хана а лоатта-бергболга.

Республикера хьинар дар кердадараш карадерзадеш хилар

Гаьгенаькъан Марина

ДIабахача бетта 28-ча денгара укх бетта 1-ча денга кхаччалца, кагирхой гIулакхех болча федеральни оагIоно дIаьхош хиннача «Глагол» яхача тренерий, модераторий ишкола шоллагIча даькьаца кагирхой политиках дола кердадараш Юмаде, моделировани карарзае аьттув хилар доакьашхой. Шийна накьадаргдараш дайзар «Машуке» вай мехка-хочунна а.

«Вай мехкахочо дувцачох,

укх шерара программа боккха пайда боаржабеш, дика яр. Хьалхара даькьа дIаьбоча хана Юмабеннараш хилар, доакьашхошта цIагIара болх кийчбеш, Юмабеш, семинараш дIакхухьаш», - йоах тха газетага бенача хоам. «Глаголе» кертттердарех лоархIаш да модератор харжа цхьан истола гонахьа гулбалар.

Из лоархIаме декхар вайцигарча викала Гиренаькъан Мухьаммад тIадиллар. 29 шу даьнна Мухьаммад, хьинаре къахьегаш, дIабахьа лаьрхIа ва ший никь.

Мехка истори довзийт вайцига

Гаьгенаькъан Мартина

Къаман истори довзийташ, болх д'акхухь мехка. Истори гойтама роликашца довзийташ йола проект йолаяь республике. Дунен эггара лакхаг'а йолча музей чу, «Барта г'ала чу», шоашта дайнар гойт экскурси лелаераша. Из хоам «Сердалога» бир проекта хьалхалаттараша.

«Экскурсена хьалхабаьнна леларий декхар да, суртий автор, цунца дувзаденаш довзийтар», - белгалдир Магасерча культурахи, спортахи, туризмахи болча оаг'он болхлоша.

Харсенаькъан Талихана ший доалахьарча рузкъах 2013-ча шера хьалйир 100 метр йола г'ала. Цу чу я ювцаш йола музей.

Лоамашкара в'ашаг'кхетар

«Бейни-2024» яха ерригача Россе кагирхой кхетаче д'ахьоргья вай мехка

Гаьгенаькъан Мартина

Укх бетта 10-ча денгара 22-ча денга кхаччалца, «Бейни-2024» яха ерригача Россе туристий чаьтарий лагерь латтаргья вай мехкарча лоаме. 16 шерал боккхаг'а болча студенташа дакъа лоацаргда тайп-тайпарча кхетаченашка, шоашта накьадаргдола

дуккхадараш довзаргда цига, бувзам чоаг'бергба кхыча мехкашкарча кагирхошца. Из хоам «Сердалога» бир кагирхой политикахи туризмахи йолча Министерствос.

«Бейни-2024» яхача кхетаче кагирхой аьгтув ба, пайда эцаш ха д'аяхьа, шоаш Юмадьр шаьрде, керда новкьостий

харжа, иштта Галг'айчен моттигашка салаг'а.

Хозача Таламца дог ловзаш салаларал совг'ла, спорта яхьашка, цхьацца балхаш деча гойтамашка дакъа лоацаргда цар, йовзаргья мехка культура, цун истори.

«Дешар» яхача къаман проектага г'олла д'ахьоча «Кагирхой мохк» яхача програм-

ма проект я из. «Дог тийша да тхо, «Бейни-2024» х'ара доакъашхочун самукьадоалаш хургхиларах, иштта вай мехкара туризм йоаржаяра т'ехьа а доккха дакъа д'алоацаргда цо.

Вай мехкара хоза, беркате моттигаш яйза къонабараш; кхы а юхааха чам болаш хургба», - дийцар тха газетата.

Дезала юкьера бувзам чоаг'беш

З'амигабараш, боккхабараш музее хьех

Г'азданаькъан Ахьмад

Малсагананькъан Тухана ц'ерах йола Насарера музей, вай къаман исторецара йоккха ганз лораярех я. Сийлахь-боккхача т'ема доакъашхо хинна Малсагананькъан Тухан вар из хьакхеллар. Дуккхача шерашка ший моттиг чоаг'беш, къаман истори тохкаш, лорадеш хьайоаг'ла музей. Моллаг'ча ханага кхьаьча саг цецваргволаш, дезадолийтаргдолаш дукха х'амаш да цу чу. Хийла берригача дезалца боаг'ла цига бахархой.

«Тема б'ухо хиннача Б'арахой Мухтара гаргара нах: нуси, вилий-воли хилар тхо долча укх деношка баьхка. Пхьилектонгий-Юрта ваьвар Мухтар. Вай боккхача мехка тайп-тайпарча моттигашка лелавир из вахаро. МВД, НКВД болх баь вола Мухтар моллаг'ла ше д'адоладаь гулакх д'ачахдаккха Тема вар. Къамах дог лазаш, Даьхен гулакха ураотта кийча волаш, ший кулг ц'ена леладеш, х'аман хьисап долаш хьавера из. Дикача, сийдолча х'аман т'ехьа латта кийча вар из.

Музеерча кхоачамга хьожаш, т'ема ветераний сурташ, истори довзаш ха яккхар хьаьшаша. Доккха баркал аьлар цар музей болхлошта, къаман истори иштта лорадеш хьадарах, вай

сийдолча б'ухох ц'ераш дийн'ярах», - дийцар «Сердалога» музея кулгал деча Сагананькъан Мухьмада.

Музея чулоацам бовза ловраш, вай мехкара нах санна, хьат'абаьхкача хьаьшашта юкье хул. Масала, дукха ха йоацаш шоай берашца баьхка хилар тхо долча Москвера мари сесаги. Чоаг'ла тамашийна хеташ хийжар уж ерригача х'амашка.

Экскурсовод йолча Шоанхой Саидас музеерча къаьнарча х'амашка, къаман истореца дувзаденаш хьожабир уж. Геттара цецдаьнна дар бераш. Къаьстта хоза хийтар царна лоамашкара къаьнара юрташ мишта хиннай гойташ дола балхаш.

«Х'ара х'аманга хьажа чам болаш бар Москвера кхьаьча хьаьший. Вай къаман сийдолча къонгех, б'ухоех дукха х'ама дайзар царна. Музеерча къаьхьегамхошта доккха баркал аьнна, ловцаш даьха бахар уж, мехка истори, культура йовза шоашта аьгтув баларах», - дийцар Сагананькъан Мухьмада.

Тайп-тайпара гойтамаш, кхетаченаш, экскурсеш д'акхухьаш, чулаттарашта цу чу мел дар довзийта г'ерташ, къаьхьег музей болхлоша. Укхача довза йиш я къаман Тадаташца, оамалашца, г'алг'ай къаман истореца дувзаденаш, тамашийна дола къаьнара г'ирсаш го йиш я.

Лоарх'аме моттиг д'алоацаш я моттигера музея филиалаш.

Юахаргананькъан Гапура ц'ерах дола ц'а-музей Фуртоуг яхача ах хьарца латгача юрта да. Мужечара Орджоникидзе Сергой ц'и лелаю музей, Чербажананькъан Б. А. ц'ерах йола Маг'албикера къаьхьама, т'ема музей. Доккха дакъа лоацаш я царех х'ара моттиг, културан гулакха юкье. Г'алг'ай пачча хьалкхен музейс болх бу, кхувш латгача т'ехьенна шоай къаман истори, культура йовзийта г'ерташ.

Дешархой, студенташ б'арччача тоабашца ух укхача. Къаман бахархошта мехкаца дувзадена лоарх'амедараш

хьаделлаш йола моттиг я из. Укхача д'акхухь Илма-тохкама балхаш, тайп-тайпара кхетаченаш, хьакхолл б'арчча програмаш. Илман институташца, лакхерча дешара моттигашца бувзам лоаттабеш, х'ара денна музеера кхоачам дикаг'ла тоабе г'ерташ, хьабоаг'ла цигара болхлой.

Тахан кхувш латгача кагирхой дегашта Даьхенцара лерх'ам мишта хила беза гойташ болх бу музейс. Цун ганзага да къаман исторен чоаг'ла лоарх'аме дола каьхаташ, сурташ, тайп-тайпара г'ирсаш, къаьнарча хана вай къаман наха лелаяь х'амаш, барзкъаш, шира герз. Тохкама балхаш д'акхухьаш, кораяьча

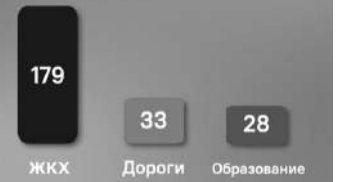
кердача х'амай истори довзийташ, дукха къаьхьег музейс.

Кхетаченаш, экскурсеш, лекцеш д'акхухьар эггара лоарх'амег'ла бола оаг'ув ба музея вахаре. Шоаш д'акхухьаш йола кхетаченаш массане пайда эца йиш хургйолча тайпара кийчю цига. Дукха да цу чу, т'ехьено т'ехьенга телаш, лорача а доаккхал де а дезараш.

Беррига дезал ийца музее вахар х'ара дезалхочун ший къаман исторецара кхетам лакхбар, культура, Тадаташ ма дарра довзийтар да. Иштта ахар массанена пайда беш да. Дезала юкьера бувзам чоаг'бу цу гулакхо; даьна, нанна, берашта в'аший кхета аттаг'ла хул.

Топ-5 обращений в ЦУР
с 29 июля по 4 августа

Діадахача кІира 386 дехар кхьачад ЦУРе

ГІазданаькъан Ахьмад

Діадахача кІира вай мехка доал деча оагІонга 386 дехар денад. Хьалха хиннарел 195 кІезигагІа да уж. Вахарера кхоачамбоацараш кІезигагІа хилара тІагІолла дий из аьнна техкача, ЦУРе белгалду:

«Эггара дукхагІа наха теркалдераш ЖКХ оагІонца дувзаденнараш да (179), наькъаш (33), дехар (28), баха моттиг тоаяр (26), нувхашца, кхалажашца дувзаденнараш (23).

Тахан наьха вахаре нийслуш дола кхоачамбоацараш дукхагІа цу оагІонашца дувзаденна да, цунга хьежжа, цу мугІарерча болхлоша терко е езаш да уж», - дийцар «Сердалога» ЦУРа болхлоша.

ХІара сага дехар дикка тохкаш, доашхаш болх дІахьу ЦУРе. Иштта болх дІахьош хилча, вахарера кхоачамбоацараш сихагІа юстардоахалу.

Фецарча кемашцара хатар хилча, фу де деза гойташ хилар МЧС

ГІазданаькъан Ахьмад

Республикерча Россе МЧС керттерча моттиге РСЧС оагІонцарча моллагІа хатара духьалара шоай кийчо малагІа боараме я гойташ, хилар болхлой. Фецарча кемашца из болх

дІабахьар мишта хила деза шаьрдир МЧС викалаша.

«Шолжа-Шахьарерча ЕДДС болхлочунгара хоам кхьачар, «Магас» яхача аэропорте Іоха дезаш дола Boeing 737-800 яха фецара кема, цІаьхха хаоттам

хувцбаларах, Іолохдала дезача доазон тІара арадаьннилга дувцаш.

Кема тІа ва 6 болхло, 124 наькъахо. Іалаьмате чехка оарцагІбахар из хатар дІадаккха МЧС болхлой», - дийцар «Сердало» газетага. Иштта хІама

нийсденнача, шоаш кийча хилар малагІа боараме латт дІахьекхар сиха оарцагІа ухараша.

Деррига дика чакхдаьккхар цар. Болх йистебаьлча дІайихьача кхетаче белгалдир, иштта йолча моттигера керттердараш.

Забьзгакъонгий-Юрта газ ийккха халача хьале эттарашта, гІо дир мехкарча паччахьалкхено

ГІазданаькъан Ахьмад

Забьзгакъонгий-Юрта газ эхкхарах геттара халача хьале эттача наха, новкъостал де оарцагІаьлар мехка кулгалхой. ДІабахача бетта 19-ча дийнахьа хилар из хатар. ЦІеро воагавь ши саг, вай мехкарча дарбанчера доагама дарба деш йолча селий мехкарча моттиге, Іовигийтар мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас.

«Хьалхара вице-премьер волча Йовлой Мухьмада кхетаче йир, боагабаьрий цІагІарбарашца. Мехка кулгалхочунгара ахча дІаденна, эшаш мел долча хІаманца Іаьдало гІо дергда, аьнна, кьамабьл дир цо», - дийцар «Сердало» газетага МагІалбика кхален администраце.

Мехка кулгалхоша тІахьожам лоаттабеш, лакха терко еш да цу наьха гІулакх. Боагабаь бадараш, ма хулла сихагІа дикагІа хинна, цІенах кхетийта хьожаш ба мехкахой.

Дии эхьи доацараш

Цхьа боккха тІом ба нувхашта гонахьа Наьсаре болабаьр

Коазой Мадина

Наьсарерча администрацен болхлоша шоай телеграм-оагІон тІа язду; эхьи бехки цахетараша духьал шин дийнахьа Іоаяь нувхаш дІайоахаш боахкача ЖКХ болхлорех. ХІаьта из ийрча гІулакх доаржадаьд дукха ха йоацаш «Кхераме доаца дика

наькъаш» яхача кьаман проекта гІолла куц эргадаьккхача Шаймиев М. цІи лелача урам тІа. Цхьаккха хІамах эхь ца хетача, адамаш да ала хала долча цу наха яхаш санна хет: хозача оагІорахьа вахар тоадеш да шо, ер да шоана!

Дии эхьи дайна ба ца аьлча,

фу аргда иштта болчарга?! Цар дегІаца эзделах хІама даларе, Аллаха бІех ма де яха лавтга бІехдергдацар цар, кьематдийнахьа Аллаха хоаттаргбола наьха болх боабьргбацар.

Жоп-м дала дезаргда! Наьсарерча кулгалхоша даггара цу ийрчача гІулакха духьала кьовсам лоаттабешшехь, кхьаьч-кхьаьчача нувхаш

Іоувттаераш кІезиглуш бац.

Кхайкарал ду бахархошка: «Мехках дог лазаш бола лоархІаме бахархой! Дага мел дехача нувхаш йоаржаеш лелараш шоашта бовзе, боккьал а хоам бе тхого! Вай дерригаш цхьана оарцагІаьнна совцабе безаш ба уж - эхьи юхьи доаца нах!»

Токах доагIа ахча дукхагIа хьагулде аьттув боал, тIехьарча хана

Султиганькъан Йоакъап

Йоагаеча токах доагIа ахча, тIехьарча хана, дикагIа хьатела болабенаб вай мехкара бахархой. 2024-гIа шу дIадоладелча денз, 1,3 миллиард ахча хьагулде аьттув баьннаб тока оагIон болхло. ДIадахача шера хинначул 7,4% дукхагIа да из, диста эттача. «Сердало» газетага из хоам бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Тока оагIон болхлоша тIатеIа кьахьегаш, цьаьккха тайпара декхар дIатела раьза боацарашта ток дIахедаеш, ток лечкьаеш бахараш гучабоахаш, судага гIолла тIалатта декхар хьатокхийташ, иштта бахархошца ханнахьа хьагIайна декхар дIадалар ток боагIача боараме лоаттара тIехьа мел лоархIаме да дувцаш бола болх дIакхухьаш, кIеззига аттачахьа даьннад из гIулакх», - белгалдир вай Мехкадас цу оагIонцарча хувцамех дувцаш. Таханарча дийнахьа вай мехка тIалатташ дола декхар 7,6 миллиард ахча да.

Белгалде деза, ханнахьа болх дIакхухьаш, хувца дезаца гIирсашта меттел кердадараш оттадеш кьахьега дезилга. Мехкадас белгалдир, ханнахьа тIалатта декхар дIадаларо из хьал аттача доакхилга, ток боагIача боараме хулийтилга, цудухьа дикка терко е еза цу гIулакха бахархоша.

Доазол сехьаваьнна кхьча мехкара вахархо соцавир анзораша

Султиганькъан Йоакъап

Россе паччахьалкхен доазол бокъо йоацаш сехьаваьнна кхьча мехкара вахархо соцавир республикерча Россе ФСБ анзорий оагIон болхлоша.

Из хоам «Сердалога» бир, цу моттига зарбан болх лелабераша.

«ЖIайрахьа кхален моттиге шоай болх дIахьош латтача анзораша соцавир, бокъо йоацача тайпара Гуржий мехкара РФ доазонал бийсанна сехьаваьнна саг», - йоах хоамо. РФ паччахьалкхен бокъонаш толхаеш хьайза саг бехтокхаме оза дагахьа, из гIулакх тохкаш да.

Артиста ираз – наха везар

Меданаькъан Мустафай 80 шу дизарга

Гарчакханаькъан Сали

Укх шера 80 шу дузаргдар, нагахьа санна таханалцца ваьхаваларе, Меданаькъан Мустафай. Вай кагирхошта цох дукха хIама хов аьнна хетац сона, хIана аьлча дикка ха я из вайна юкье воаца. Са ханарча а сол боккхагIа а наха, Наьсарен кхале эггара дукхагIа безача артистех цаI вар из. Цо дакъа лоацар Боканаькъан Ахьмада вIашагIделлача халкъа театре, Наьсарерча культура цен агитклубе, хетаргахьа, нагахьа цIай дIадодацар цун иллей мукьамаш ца хозаш. Мустафас Юмабаьбар дахчан пандар, из тIехьа а болабеш, дIаоалар ший иллеш. Кьаьстта а гIордаьнна дар цо даьха «Лийг», «Даьймохк дагаухар сона» яха Осменаькъан Хьамзата байтий кIийлен тIа кхелла иллеш.

Цул дикагIа уж иллеш дIаоалаш саг хезавац. Уж декаш хулар Наьсарерча иллеш дIа мел язdech моттигашка, наха ийора дувца иллеш тIадола пластинкаш, дIаяздора магнитофонаш тIа. Укх тIехьарча хана, цо оалаш а е кхьчо оалаш а

хозаш дац из тамашийна хоза а низ бола а «Лийг» яха илли. Вай артисташ Мустафас санна хоза из шоаш дIа ца алар кхер мотт сона... Хийла истий белхабора цо «Нана» яха илли аьле, кьаьстта а дегах хьокхалуш, наьнах дола дагалоацамаш сомадоахаш дар цун тIехьара дешаш:

«...Ма хала ди дар из, Ма кьахьа ди дар из, Са нана енна ди, Лахьтан чу йилла ди!»

Вай Сибре дигале Сурхо тIа ваьвале а, цIадаькхачул тIехьагIа из Пхьилекьонгий-Юрта ваьхав. ХIанз а цига бах цун дезал. Духьал иллиалархо хинна ца Iеш, Меданаькъан Мустафа вар йоккха говзал йола драматически актёр а. Цо дакъа лоацаш оттаяьр халкъа театра цьхайола спектаклаш. Ше цьаьккха монологаш ешаш а го йиш яр из. Царех дуккхаяраш беламе а, вахаре нийслуча товш доацача хIамашца кьовсам лоаттабеш а, уж бегдоахаш а яр. Масала, цун цьа интермеди кьаракьаш мелача наьха куц-сибат, гIулакхаш гойташ яр. Цунга хьежача кхоачам бар, саг эгIавеш дола из малар ца молаш дита.

Кьаьстта дицлуц сона цун «Кьаьхат» яха беламе дувцар. Вай заман кагийча наха, мехкарашта деша дезаш дар из; хIана аьлча цар гIалгIай метта деш дола таржам чIоагIа тара да Мустафас деш хинначох. Доагорах балха вахача сага кьаьхат дайтад, эрсий меттала яздаь: «Ший да венна ахча да укхза» яхача калама таржам иштта даь хиннад кьаьхат яздаьчо: «Отец умер, деньги есть».

Юртбоахама кхашка, фермашка концерташ ийца болхача нахаца хулар Мустафа,

делкьинга цар салоIача юкьа, царна хинна еррига балха хало дIайоаккхар цо, ший бегашца, доахача иллешца, лекхача ашарашца. Каст-каста чувоагIар из Наьсарен кхален газета редакция, цунца кьамаьл деча юкьа самукьадаьле хулар тхо, хIана аьлча из дIакхьаьчача моллагIа моттиге безаме кьамаьл а сакьердам а хуландаь. Паччахьалкхено а лаьрхIавар из «Нохч-ГIалгIай халкъа артист» яха цIи енна.

Кхелхав Меданаькъан Мустафа 2005-ча шера.

Дахчах тамаш хьае могоар цунна

Озанаькъан Накира 80 шу дизарга

Гарчакханаькъан Сали

Озанаькъан Ювназа Накир вац аьлча дукха тешалуц, хIанз а цун сурт сайна хьалхашка латташ санна хеталу сона, цун цIи яьккхача. 2000-лагIа шераш дIадолалаш дар из. Тайп-тайпарча моттигашка балхаш деча бовзача наха а суртанчаша а совгIата хьатийнна дукха балхаш Iайнадар сога. Аз лаьрхIар айса болх беча ишколе музей е. Сурташта дахчан гомаш де дезаш дар, тIехьагIа лак хьокхаргдолаш. Цьбачарна, дукха мах телаш, багетгах даьдар уж. Юхедисараш хьанга дайтаргда ца ховш со хувзача хана, ишкола кулгалхочо могоавир сона Илдарха-ГIалий тIа вахаш вола Озанаькъан Накир. ХIанзалца сона хезаяцар цу сага цIи, цун балхаш а дайнадацар, 70-ча ше-

рашка денз дахчанца кьаьхьегаш, говза хIамаш хьаеш, из хьавоагIаш хиннавале а. Вахар со Илдарха-ГIалий тIа. Сайна хьийхача цIенга со дIакхьаьчача, цаI цIенна гонахьа карт еш воаллар, етгача кирпишках, вож цунна фу эш хьожаш латтар. Айса лехаш вола саг дIавийчача:

-Со ва Озанаькъанн Накир, - аьлар балхага хьожаш латтачо. Ер са гIулакх де мукьа хуле тамаш я, аьнна, хийтар сона. Айса бена никь дIабийцар аз,

се пхийтта сурта гомаш хьаьдита дагахьа венилга дIа а кьодадеш. ХIанз айса хьабенача новкъа ваьсса цIаваха везакх са, яхаш, уйла еш со латташ, вIалла дага цахиннар хилар. Раьза хилар Накир са дехар кхоачашде; цул совгIа, из лоацача хана де дош а делар. Кхь цун болх ца боабеш, айса хьадена гомий бустамаш цунга дIа а денна, цо йиллача хана юхавоагIаргволаш, цIавахар со. ЦIаьккха со юхавача, ший пхьоалле чувигар со. Беш йолча оагIорахьа Юдаь дIаьхха отар дар, пенех, тховнах, истолаш тIа Юяьхка ядар тайп-тайпара балхаш деча эша жIовнаш, осташ, херхаш, отара кIалха хьалдадар цо даь цьаьцаца балхаш. Тхоашта цо даьча гомашка хьежар со, чIоагIа раьза хилар царна. Цул тIехьагIа, театральни тумба тIа оттае мIаьжг е аз аьннадале а, цо йижа улла борз яьр боала дахчах. Хоза яьр чIоагIа. Се дIавахале, аз аьлар:

-Тхона суртанчаша, мах боацаш, цьаьцаца совгIаташ даьд, Iа лургбарий тхона хьай балхех

моллагIа цаI?

Дукха уйла ца еш, пенех хьалвелла воаллаш вола тIемхо хьа а ийца, хьакховдавир цо. Из Накира хьаваьвар ара шийна кораяьча гоамача дахчах. Са гIадвахар дувца а дезацар. ХIанз а ишколерча музей боча хеташ лелаву аз из «ТIемхо». Иштта вайзар сона Ювназа Накир.

Из ший балхаца дувзадена дешар дийша вацар, вешта аьлча исбахьален ишкола, училище е суртанчий академи яьккха вацар из. Ше Юмадаьдар цо из гIулакх. Вайна ма харра, Пушкин а хиннавац литературни институт яьккха, бакьда байташ дика язьеш хиннав. Из ала мегаргдолаш вар Накир а. Цо даьча балхашта юкье да «Гарбаш», «Мурдаш», «Когсоалозашца хехкабалар». 1975-1976 шерашка даь уж балхаш, алхха дахчах даь да.

Накир ше воаца дикка ха я; бакьда цун балхаш, пхьарах дола дагалоацамаш санна, дахаш да Сурхо тIарча 9 шера дешаца ишколе.

«Хьалхарчар ха» яха смена йистеяьлар республике

Гаьгенаькъан Марина

Республикерча ишколашкара къона хьинар дараш гулбаь хинна берий лагерера «Хьалхарчар ха» яха юкъ чакхьяьлар. Из хоам «Сердалога» бир цу оаглон болхло волча Налганаькъан Рамзана.

«Шин кира хиннача программана юкъе, дикача оаглорахьара белгалдаьлар бераш, гуш дар, кхетаченах цар пайда ийцалга.

Яхьашка котбаьннараш грамоташца, совгаташца белгалбир. Тоабан балха юкъе шоаш лаьца дакъа диканна хиларо дог ураоттадаь бар хьинар дараш», - йоах тхога кхьача хоамо.

Ахчанца базар еш хиннача зуламхочо 100 эзар сом ахча даьккхад вай мехкахочунгара

Султиганаькъан Йоакъап

Интернете гюлла ахчанца базар еш ва со, боккха аьттув хургба хьона, аьнна, оапаш бийца; 100 эзар сом даьккхад цьан зуламхочо вай мехкахочунгара. Из хоам «Сердалога» бир МВД болхлоша.

«Наьсарерча полице болхлошка латкъа венача вахархочо дийцадох, «ВУВИТ Комьонити» яхача каналага гюлла бувзама ваьннача Максим ва со аьннача зуламхочо, боккха пайда хургба хьона аьнна Йехавая, 100 эзар сом ахча даьккхад цунгара», - йоах Йаьдалгара бенача хоамо.

МВД болхлоша лохаш ва зуламхо. Бахархошка даггара кхайкарал деш хьадоагIа! Боккьал а ма Йеадайти шоаш, малашб ца ховча зуламхошка, ма дувла царца бувзама, кIеззига уйла еш, фийла хила!

Интернете гюлла ахча даккха аьттув ба хьона яхача малашб ца ховрашцара бувзам цу сахьате хоадабе! Тахан нах Йеабераш интернет йизза багIа, из кхетадеш, оашош фу ду кхетадеш хила!

Кхетам хилар довзийташ дола ловзар, дIадихьар ЖIайрахье

Гаьгенаькъан Марина

Кхетама хьал, начIал гучадоаккхаш дола ловзар дIадихьар Хьалхарчарца берий «Аьрзи» яхача лагере. Из хоам «Сердалога» бир «Хьалхарчар болам» яхача оаглон болхло волча Налганаькъан Рамзана.

«Эггара толашагIа бола

дешархой гучабахара тIехьа оттаяьча программа гюлла, кхетама хьал гойташ йолча викторине дакъа лацарал совгIа, кхоллама оаглонцара начIал гойташ, спорта яхьашка кхьахийгар Хьалхарчар.

Итт тайпарча яхьашка котбаьннарий цIераш тIехьагIо йовзаргья вайна», - дийцар тха газетага.

Могаш доацача берий царгаш тоаю моттиг хьайийллай МагIалбике

Козой Мадина

Дарба хулаш доаца лазар кхийттача берашта лаьрхIа, царгий лорий кабинет хьайийллар МагIалбике кхален дарбанче. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша. XIанзалца цу тайпара моттиг вай мехка цаI мара яцар, хIаьта из кIеззига яр. Вай мехкадаьс Келаматанаькъан Махьмуд-Йаьлас тIадиллад; иштта йола кабинеташ хIара кхале хьаелла, аьнна.

«Керда кабинет, тIехьа хьадаьнна дикагIа дола гIирсаш оттадаь, ма хулла дика тоаяь я. ВIалла лазар доацаш, дегIа зе деш доацача тайпара царгаш тоаергья цига, дегIа могашал эшаенача берий.

Царга дарба даьчул тIехьагIа; лор, нана тIахьожаш бер паргIатта меттадоагIарг долаш; лаьрхIа палата хьайийллай кабинета юхе», - дийцар мехка каьмино.

4180 дарбан болхлочо лаьрхIа луш дола ахча хьайицар

Курскенаькъан ИбрахИм

Вахара оаглонца гю деш, ер шу доладелча денз, вай мехкарча 4 180 дарбан болхлошта СФР оагIоно 440 млн сом ахча дIаделар. Из хоам «Сердалога» бир СФР оаглон зарбан болх лелабераша.

«Вай унахцIенон хьал тоадеча хьинаре, бехктокхаме кхьаьгарах деш новкъостал да из», - аьлар СФР оагIонна кулгал деча Йовлой Зубейрас.

Ахча хьождаьд кхален дарбанчешка кхьаьгача лорашта, сиха оарцагIа ухача лорий станце болхлошта. Болхлошкара цхьаккха каьхат ца эшаш, дIахьоб да

из гулакх. Дарбанчешкара электронни йоазош хьакхьачул тIехьагIа, 7 ди далалехь, дарбанчешкарча болхлой счеташ тIа дIатIадохийт ахча.

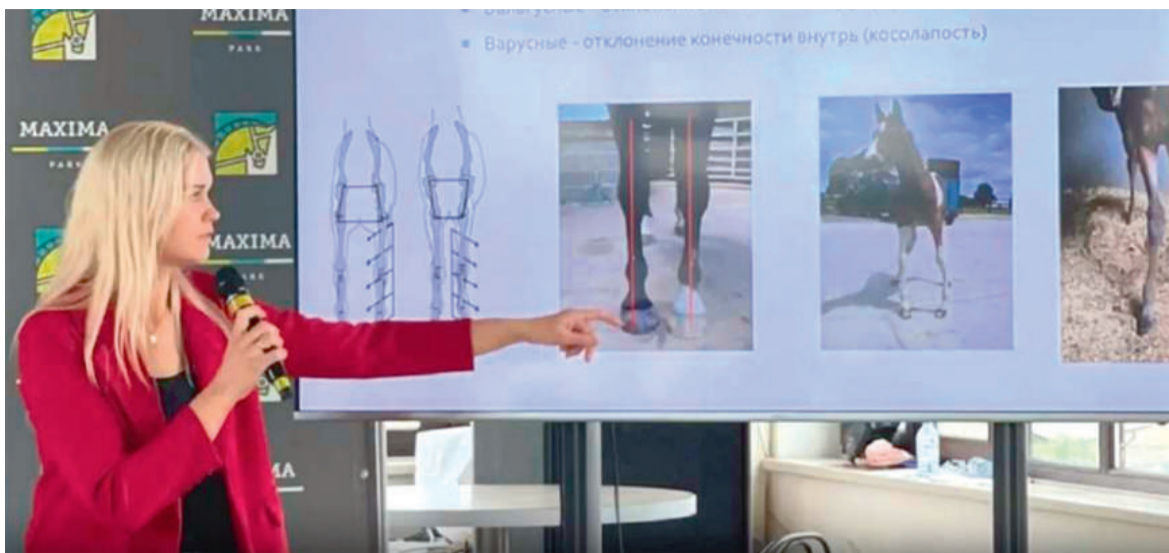
Дахьоча балхага, моттигага хьежжа; 4,5 эзар сомагара 50 эзар сомага кхоачаш, ахча да телар. 2024-ча шерарча бIаьстан хьалхарча бетта денз; юрташка,

зIамигача шахьарашка, болх берашта луш дола ахча да: лорашта - 50 эзар сом, лорий йижарашта - 30 эзар сом.

«Белгалде деза, из ахча духьал новкъостал дара тIехьа теларал совгIа, лакха говзал йолча лорий шоаш болча моттиге болх бе чам хургболаш луш долга», - аьлар Йовлой Зубейрас.

Зизаш леладерашта юкьера толашагIбараш хоржаргба комиссе

Султиганакъан Йоакъап

хъабаккалга.

«Зизай фестивале» белгалбала ловш бола зизаш леладераш хIара шера дукхагIа хулаш латт вай мехка. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаъ зарбан болх лелабераша.

Яхъий шоллагIча дакъа юкьебараш 30 сагал кезигагIа ба, хIаьта тIахъжома комисси царна юкьера толашагIбараш хъахоржаш я. Котало якккхача итт сага цIераш ер бутт йисте-боалаш йовзаргъя вайна.

«Шоай ковнаш, наIартIенаш тайп-тайпарча зизашца хозьераш хIара шера дукхагIа хилар гIадвугаш да», - аьлар вай Мехкадаъ цу гIулакхах дувцаш. Иштта мехка Кулгалхочо белгалдир, вай къаман нах тхьовра денз къахьегара тIера болаш, лаьттанцара болх дукха безаш

Миллион ахча да царна дIа-хъа декъаргдар. Келаматанакъан Махьмуд-Iаьлас белгалдир, цу яхъашта юкье дакъа ладаш мел хиннараш лакхерча лагIа тIа баяннарех ба, аьнна, хIана аьлча вай мехкара моттигаш хоза, бIарг хьоасташ хилитара тIехъа боккха болх дабихъа нах ба уж.

Хъайбай лорий говрех йолча кхетаче дакъа лоацаш хилар вай мехкара студент

ГIазданаъкъан Ахьмад

Москве дIахьош хиннача Евразийски хъайбай лорий говрех йолча конгрессе, вай мохк гойташ хилар Наьсарерча Заьзганакъан Идриса цIерах йолча ахархой техникуме дешаш вола Могушканакъан Iумар.

Хъайбай оагIонцара болх дика бовзаш бола, говрашта боагIача боараме доал деш бола говзанчаш гулбу цу моттиго хIара шера. Дала хоза кхелла из хъайба дукха мел дезараш гулбеннабар кхетаче. «Кхетаче вIашагIеллараша белгалдир, вай мехкахой гов-

раш дуккха ебийта, царна доал де чам болаш болга», - дийцар «Сердало» газетага мехка пачахьалкхено. Говрий вахарера лоархIамедараш, лакха говзал гойтар Могушканакъан Iумара.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЗАСЕДАНИЯ СОГЛАСИТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ВОПРОСУ СОГЛАСОВАНИЯ МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ КОМПЛЕКСНЫХ КАДАСТРОВЫХ РАБОТ	
В отношении объектов недвижимого имущества, расположенных на территории кадастровых кварталов: субъект Российской Федерации Республика Ингушетия	
муниципальное образование Назрановский муниципальный район, населенный пункт с.п. Плиево,	
№ кадастрового квартала 06:05:0200003	
(Иные сведения, позволяющие определить местоположение территории, на которой выполняются комплексные кадастровые работы ²⁾)	
в соответствии с государственными контрактами от « 08 » апреля 2024 г. №0114500008204000333-2024 выполняются кадастровые работы	
Уведомляем всех заинтересованных лиц о завершении подготовки проекта карты-плана территории, с которым можно ознакомиться по адресу работы согласительной комиссии: Республика Ингушетия, 386124, с.п. Плиево, ул. Осканова, 97	
Администрация Назрановского муниципального района	
(Адрес работы согласительной комиссии)	
или на официальных сайтах в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет»:	
Администрация Назрановского муниципального района	https://nazranovskij-r26.gosweb.gosuslugi.ru/;
(Наименование органа местного самоуправления)	(Адрес сайта)
Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия	https://t.me/minimuscestvori https://vk.com/minizo2022;
(Наименование исполнительного органа государственной власти субъекта Российской Федерации, на территории которого проводятся комплексные кадастровые работы)	(Адрес сайта)
Управления Росреестра по Республике Ингушетия	rosreestr.gov.ru
(Наименование органа кадастрового учета)	(Адрес сайта)
Заседание согласительной комиссии по вопросу согласования местоположения границ земельных участков, в отношении которых проводятся комплексные кадастровые работы на территории кадастрового квартала:	
06:05:0200005	
состоится по адресу: Республика Ингушетия, 386124, с.п. Плиево, ул. Осканова, 97	

(Администрация Назрановского муниципального района) «23» августа 2024 г. в 15 часов 00 минут.

Для участия в согласовании местоположения границ при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, а также документы, подтверждающие права на соответствующий земельный участок.

Обоснованные возражения относительно местоположения

границ земельных участков, содержащегося в проекте карты-плана территории, можно представить в согласительную комиссию в письменной форме в период с « 1 » августа 2024 г. по « 22 » августа 2024 г.⁴ и с « 23 » августа 2024 г. по « 26 » сентября 2024 г.⁵

Возражения оформляются в соответствии с частью 15 статьи 42.10 Федерального закона от 24 июля 2007 г. № 221-ФЗ «О государственном кадастре недвижимости»⁶ и включают в себя сведения о лице, направившем данное возражение, в том числе фамилию, имя и (при наличии) отчество, а также адрес правообладателя и (или) адрес электронной почты правообладателя, реквизиты документа, удостоверяющего его личность, обоснование причин его несогласия с местоположением границы земельного участка, кадастровый номер земельного участка (при наличии) или обозначение образуемого земельного участка в соответствии с проектом карты-плана территории. К указанным возражениям должны быть приложены копии документов, подтверждающих право лица, направившего данное возражение, на такой земельный участок, или иные документы, устанавливающие или удостоверяющие права на такой земельный участок, а также документы, определяющие (определявшие) местоположение границ при образовании такого земельного участка (при наличии).

В случае отсутствия таких возражений местоположение границ земельных участков считается согласованным.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЗАСЕДАНИЯ СОГЛАСИТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ВОПРОСУ СОГЛАСОВАНИЯ МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ КОМПЛЕКСНЫХ КАДАСТРОВЫХ РАБОТ	
В отношении объектов недвижимого имущества, расположенных на территории кадастровых кварталов: субъект Российской Федерации Республика Ингушетия	
муниципальное образование Малгобекский муниципальный район	
населенный пункт с.п. Аки-Юрт	
№ кадастрового квартала 06:01:0400001	
(Иные сведения, позволяющие определить местоположение территории, на которой выполняются комплексные кадастровые работы ²⁾)	
в соответствии с государственными контрактами от « 04 » июня 2024 г. №2024/6 выполняются кадастровые работы	
Уведомляем всех заинтересованных лиц о завершении подготовки проекта карты-плана территории, с которым можно ознакомиться по адресу работы согласительной комиссии: Республика Ингушетия, 386151, с.п. Аки-Юрт, ул. Школьная, 4	
Администрация с.п. Аки-Юрт Малгобекского муниципального района	
(Адрес работы согласительной комиссии)	
или на официальных сайтах в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет»:	
Администрация с.п. Аки-Юрт Малгобекского муниципального района	https://www.malgobek-rn.com/index.php/organi-vlasti/2012-04-03-06-53-43/2017-09-07-05-49-33/15139-2024-07-25-09-11-39.html

(Наименование органа местного самоуправления на территории которого проводятся комплексные кадастровые работы)	(Адрес сайта)
Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия	https://t.me/minimuscestvori https://vk.com/minizo2022 mizo-06.ru;
(Наименование заказчика комплексных кадастровых работ и исполнительного органа государственной власти субъекта Российской Федерации, на территории которого проводятся комплексные кадастровые работы)	(Адрес сайта)
Управления Росреестра по Республике Ингушетия	rosreestr.gov.ru
(Наименование органа кадастрового учета)	(Адрес сайта)

Заседание согласительной комиссии по вопросу согласования местоположения границ земельных участков, в отношении которых проводятся комплексные кадастровые работы на территории кадастрового квартала:

06:01:0400001

состоится по адресу: Республика Ингушетия, 386321, с.п. Аки-Юрт, ул. Школьная, д.4 (Администрация с.п. Аки-Юрт Малгобекского муниципального района) «22» августа 2024 г. в 11 часов 00 минут.

Для участия в согласовании местоположения границ при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, а также документы, подтверждающие права на соответствующий земельный участок.

Обоснованные возражения относительно местоположения границ земельных участков, содержащегося в проекте карты-плана территории, можно представить в согласительную комиссию в письменной форме в период с « 1 » августа 2024 г. по « 22 » августа 2024 г.⁴ и с « 23 » августа 2024 г. по « 26 » сентября 2024 г.⁵ Возражения оформляются в соответствии с частью 15 статьи 42.10 Федерального закона от 24 июля 2007 г. № 221-ФЗ «О государственном кадастре недвижимости»⁶ и включают в себя сведения о лице, направившем данное возражение, в том числе фамилию, имя и (при наличии) отчество, а также адрес правообладателя и (или) адрес электронной почты правообладателя, реквизиты документа, удостоверяющего его личность, обоснование причин его несогласия с местоположением границы земельного участка, кадастровый номер земельного участка (при наличии) или обозначение образуемого земельного участка в соответствии с проектом карты-плана территории. К указанным возражениям должны быть приложены копии документов, подтверждающих право лица, направившего данное возражение, на такой земельный участок, или иные документы, устанавливающие или удостоверяющие права на такой земельный участок, а также документы, определяющие (определявшие) местоположение границ при образовании такого земельного участка (при наличии).

В случае отсутствия таких возражений местоположение границ земельных участков считается согласованным.

Олимпийски ловзарашка дакъа лоацаш, хилар вай мехкара дзюдоист

Гаьгенакьян Марина

Бразилера, Нидерландшкар кхаьчача спортсменашца латаш хилар Франце д'Ахьоча олимпийски ловзарашка дакъа лоацаш вола, лакха говзал йола вай мехкара дзюдоист. Из хоам «Сердалога» бир спорта оаг'онцарча министрствос.

«Яхьаш д'Айихьар Париже. Хьалхарча латаре Бразилера вена дзюдоист эшавир Кьоастой Джафара, бакьда, шозлаг'а латаш хинначунгара котало яккха в'ашт'ехьадаланзар», - йоах тхога кхаьчача хоамо.

Латар чакхдаьнначул т'ехьаг'а, цун дог ураоттадеш дола кьамаль деш, йистхилар цун спорта оаг'он кулгалло.

«Ишттача йоккхача яхьашка вай мохк д'ахьокха вахар боккха аьттув ба! Дог тийша ва со, т'ехьа т'айоаг'ача хана, цох олимпийски чемпион хургхиларах», - белгалдир цо.

Каратистий дезал

Ше Юмадаьр кьонгашта д'алуш ва хьехамча

Гаьгенакьян Марина

Дега дезаденна г'улакх доаржадеш, дуккхача шерашка кьахьег цхьаболча наха. Ювца эттача, дукха тайп-тайпара халонаш духьальювл кьахьегаманькъ т'а; бакьда, ше леладечох дог ца эккхаш, д'ахо д'аводар вахаро аьттонга, сийрдача наькъага кхоачаву.

Республикерча каратэх йолча федерациян хьалхалатта физически культуран, спорта цихезача болхлохо Шовхаланаькьян Иаддал-Иазита хьинаре ший г'улакха т'а кьахьегаш хьаварал совг'а, ше д'адоладаьр д'аэцаргдараш, д'ахохьоргдараш ураоттабир. 24 шера кьахьегар яхар бегаш бац; бакьда цун дог ураоттадер да тахан, цун г'улакх д'аходахьа чам болаш кьонгаш кхер.

Цхьан хана, 1990-ча шерашка, Брюс Ли, Джет Ли чуболаш хьахьокхаш хиннача киношка хьешаш, спорт ч'оаг'а езаелар цунна.

Ч'оаг'а безабелар кьонача Иаддал-Иазита каратэна юкье Кекусинкай яха оаг'ув боаржабаь Масутацу Оям. Иштта д'адоладаьр японски латараш Юмадеш дола г'улакх.

Планашкарча (Карцарча) № 20 йолча ишколе цихезача тренерца Чопанаькьян Русланаца Юмалуш бар цун вежарий Руслан, Адам.

Уйла е эттача, «каратэ» яхар «даьссача кулга никь» яхилга да. Цох кхетаду вай, из г'улакх карадерзаде мел атта дац.

- Хала ханаш яр цу хана лаьтараш, - дагаух воккхача тренера.

- Эшараш, кхоачамбоацараш дукха хиларо ма хетта д'абахийтацар болх. Тахан

х'лара юрта ФОКаш яле а; цу хана в'алла дага а дацар ишттача аьттонга вай кхоачарг ма дий, аьнна. Х'аьта а ишколашка кийчо еш, йоккхача яхьашка котало яхьаш ц'аухар вай кагирхой.

Шовхаланаькьян И. эггара лоарх'ама хетар, лакхача лаг'а т'а валар, говза спортсменаш кхебар.

2004-ча шера саг йоалайир тренера. Т'ехьаг'о, Илдарха-Галий т'арча шоай хьехамча доаккхал деш хилар бераш. Цен воккхаг'вола каратист Адам дунен яхьашкара дотув дахьаш вера, СКФО яхьашкара котало ера.

13 шу даьнна Илез каратэх йолча Дунен яхьашка шозза котваьлар, иштта Россе яхьашка а белгалваьлар. Мехкарча, ерригача Россерча, кьамашта юкьерча яхьашка дакъа лоацаш хьабоаг'а уж. Каратэ хье-

харах, ший дег чу ч'оаг'Иденна г'улакх лоарх'Иаддал-Иазита.

Х'лара шера лакха нач'ал дола говзанчаш арахецаш, хьабоаг'а из. Цо хьийхараш массехк шу даьлча а, юха т'аухаш, баркал оолаш, цунна ловцаш доахаш хул. Ч'оаг'а сатохаш, сабаре, ше леладер бехктокхаме д'ахьош саг ва из.

Тайп-тайпара совг'латаш телаш белгалбаьб цун болх, х'аьта эггара лоарх'амаг'а дола совг'лат «Укх шерара тренер-2023» яхача яхьашка котало яккхар да.

Шовхаланаькьян Иаддал-Иазит яхь йолаш, ший г'улакх эздий чакхдоаккхаш хьабоаг'а. Бера хана спортсмен хила ловш хинна уйлаш, тахан кхоачаш хиннай. Ше лиьрх'ачул дуккха дукхаг'а де аьттув баьннаб цун.

Аьттув болаш, беркате хилба цун д'ахо д'ахьош бола никь! Иразе вахалва из!

ГОВЬЯВЛЕНИЯ

Утерянный аттестат №00624009591454, выданный СОШ №8 г. Назрани в 2023 г. на имя Озиева Руслана Иссаевича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №00624004944999, выданный ГБОУ «Лицей №1 г. Назрань» в 2019 г. на имя Алиевой Макки Магомедовны, считать недействительным.

Утерянный диплом №1106040000221, выданный Политехническим колледжем Ю.И.Арапиева в 2014 г. на имя Шаулиева Зелिमхана Хаджимуратовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии А №8604952, выданный СП №5 г. Назрани на имя Джамбулатовой Залины Магомедовны, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии А №5757187, выданный СОШ №2 с.п. Сурхахи в 2000 г. на имя Аушева Хамзата Багаудиновича, считать недействительным.

Иадсаькх кхоссарах йола яхьаш дика чакхьаьлар

Гаьгенакьян Марина

Лакхача боарам т'а чакхьаьлар Якутий АССР цихеза хиннача г'ишлонхочун Овшанаькьян Иаддал-Хьалима хетаяь Магасера Иадсаькх кхоссарах йола яхьаш. Из хоам «Сердалога» бир цу г'улакха хьалхалаттараша.

Магасерча культурах, спортах, туризмах болча оаг'он кулгалхочун г'онча волча Янданаькьян Абте теркалдечох, из дагадийхараша шоай болх дика в'ашаг'болларах, лакхача боараме д'аьхар кхетаче. Цига кьовсалуш хилар Иадсаькх деттарах йолча федерациян доакьашхой, Овшанаькьян

Иаддал-Хьалима ц'аг'арбараш, TheMagasTimes яхача хоамий оаг'он кулгалду Кьоастой Ибрах'им, иштта кхьбараш. Мехкарча эггара дикаг'а лоарх'аш болча Иадсаькх деттарах шоай говзал гойтар цига.

«Цу яхьо Кубок хьожаяро кагирхой т'ахьех, массаха-

на спортаца бувзам лоаттабеш хилара. Палг'ай мехка дика д'адаьзар из г'улакх, дагалаттар ший ди геттара ч'оаг'а безаш, нахаца лакха лерх'ам болаш хинна саг. Дуккхача наьха дегашка ваха висав Овшанаькьян Иаддал-Хьалим», - дийцар Янданаькьян Абте.

Минсельхоз Ингушетии информирует о возможности предоставления на праве аренды:

1. Земельный участок с кадастровым номером 06:05:0000002:788 общей площадью 249 803 кв.м., Российская Федерация, Республика Ингушетия, р-н Назрановский муниципальный, с.п.Барсуки, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

2. Земельный участок с кадастровым номером 06:01:0000003:5561 общей площадью 400 000 кв.м., Российская Федерация, Республика Ингушетия, р-н Малго-

бекский, с.п. Сагопши, в целях размещения сельскохозяйственного производства.

3. Земельный участок с кадастровым номером 06:05:0000003:14787 общей площадью 279 442 кв.м., Российская Федерация, Республика Ингушетия, г.Назрань, в целях размещения сельскохозяйственного производства.

Граждане и (или) крестьянские (фермерские) хозяйства, заинтересованные в предоставлении указанных участков, имеют право в течение тридцати дней со дня опубликования извещения подавать заявление о намерении участвовать в аукционе. На право заключения договора аренды тако-

го земельного участка возможно в будние дни с 09:00 до 18:00 по адресу: Республика Ингушетия, г. Назрань, ул. Муталиева, 8.

Заявления принимаются по адресу: 386101, Республика Ингушетия, г. Назрань, ул. Муталиева, 8, контактный телефон: 8(8732) 22-60-26.

Способ подачи заявлений: в виде бумажного документа непосредственно при личном обращении или в виде бумажного документа посредством почтового отправления.

Дата начала приема заявлений - 09:00, 09.08.2024 г., дата окончания приема заявлений - 18:00, 09.09.2024 г.